

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
"ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τίτλος εργασίας

«Σχεδιασμός και υλοποίηση πλαισίου συνεκτικών πολιτικών για την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας των κυβερνητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, κρατικών φορέων και δημοσίων οργανισμών. Πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων και πράξεων απάτης και διαφθοράς κατά την δράση τους.

Ο ρόλος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.) Ν. 4622/2019»

Επιμέλεια εργασίας: Κοντάκης Ιωάννης (ΑΜ 8085202101023)

Επιβλέπων καθηγητής: κ. Κων/νος Τσουντας

Καλαμάτα Ιούνιος 2023

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**
UNIVERSITY *of the* PELOPONNESE

SCHOOL OF MANAGEMENT

**DEPARTMENT OF BUSINESS AND ORGANIZATION
ADMINISTRATION**

POSTGRADUATE STUDIES PROGRAMME

"PUBLIC ADMINISTRATION AND LOCAL GOVERNMENT"

DIPLOMA THESIS

Thesis title

"Design and implementation of a framework of coherent policies to enhance the transparency, integrity and accountability of government bodies, administrative authorities, state entities and public organizations. Prevention and confrontation of phenomena and acts of fraud and corruption in their action.

The role of the National Transparency Authority (NTA) Law 4622/ 2019»

Author: Kontakis Ioannis (Matr. No. 8085202101023)

Thesis supervisor: Mr. Konstantinos Tsountas

Kalamata, June 2023

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Κοντάκης Ιωάννης του Σταύρου, με αριθμό μητρώου **8085202101023**, φοιτητής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση", του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών, της Σχολής Διοίκησης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, δηλώνω ότι: «Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Ονοματεπώνυμο / Υπογραφή

Κοντάκης Ιωάννης

ΜΕΛΗ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

- 1. Τσουντας Κων/νος, Καθηγητής, Επιβλέπων**
- 2. Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία, Καθηγήτρια**
- 3. Μαυρέας Κωνσταντίνος, Καθηγητής**

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Θα ήθελα να αφιερώσω την παρούσα διπλωματική μου εργασία, στην σύζυγό μου Έφη στα δύο μου παιδιά Σταύρο και Μανώλη και στην μητέρα μου Μαρία, με όλη μου την αγάπη.

και

«Στην μνήμη του πατέρα μου Σταύρου»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ / ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με τη συγκεκριμένη διπλωματική εργασία ολοκληρώνεται ο μεταπτυχιακός κύκλος σπουδών μου στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Θα ήθελα λοιπόν στο σημείο αυτό να ευχαριστήσω:

Τον επιβλέποντα καθηγητή της παρούσας εργασίας κύριο Κων/νο Τσουντα για τις κατευθύνσεις, το πληροφοριακό υλικό και την καθοδήγηση που μου παρείχε στο πλαίσιο της εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας.

Τους κ.κ. καθηγητές που αποτελούν την τριμελή επιτροπή ελέγχου της εργασίας και όλους τους καθηγητές μου καθ' όλη τη διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος, καθώς και τη γραμματεία και το τμήμα πληροφορικής, για τη βοήθεια σε θέματα διοικητικά και οργανωτικά.

Τέλος ευχαριστώ όλους τους συμφοιτητές για την άριστη και αγαστή συνεργασία που είχαμε, νιώθω ευλογημένος που γνώρισα όλους τους παραπάνω ανθρώπους .

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ	9
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ, ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ...	11
1.2 Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	14
1.3 ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	14
1.3.1 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	14
1.3.2 Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ	16
1.3.3 Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΟΥΜΕΝΟΥ	18
1.3.3.1 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ	18
1.3.3.2 ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ	19
1.3.3.3 ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΘΜΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	20
1.3.3.4 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	23
2.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	23
2.2 ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ	24
2.2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ	24
2.2.2 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ	26
2.2.3 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	28
2.2.3.1 ΤΟ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	28
2.2.3.2 ΤΟ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	29
2.2.3.3 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ	30
2.2.3.4 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, ΘΕΣΠΙΣΗ ΝΟΜΩΝ, ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ	35
3.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΑΡΘΡΑ 53-56)	35
3.2 ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗ (ΑΡΘΡΑ 57 – 64 Ν. 4622/2019)	37
3.3 ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	40

3.3.1 ΚΩΛΥΜΑΤΑ, ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ, ΑΠΟΦΥΓΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ (ΑΡΘΡΑ 68-76).....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°. Ο ΝΟΜΟΣ 4622/2019. Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ	46
4.1 ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ, ΝΟΜΟΣ 4622/2019.....	46
4.1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	48
4.1.2 ΠΕΛΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	50
4.3 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°. ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΑΝΤΙΚΑΤΕΣΤΗΣΕ Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ	54
5.1 ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΘΗΚΑΝ	54
5.2. ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΓΕΛΔ)	55
5.2.1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	55
5.2.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ	55
5.3. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ-ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΣΕΕΔΔ)	57
5.4. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ (ΣΕΥΥΠ).....	58
5.4.1. ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	58
5.4.2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	59
5.4.3. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ Σ.Ε.Υ.Υ.Π.	61
5.5. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ-ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (Σ.Ε.Ε.ΜΕ.)	61
5.5.1. ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	61
5.5.2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	61
5.6. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΈΡΓΩΝ (ΣΕΔΕ)	62
5.6.1. ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	62
5.6.2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	62
5.7. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ (ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ.)	63
5.7.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ..	63
5.7.2 ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	63
5.8 ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ - ΠΡΟΪΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	65
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	66
ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ	69
ΝΟΜΟΙ	69
ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ	70
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ	70
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ	70
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	70
ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ - ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ	72

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ/ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Σ.Τ.Ε.	Συμβούλιο της Επικρατείας
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Β.Δ.	Βασιλικό Διάταγμα
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Ν.	Νόμος
Παρ.	Παράγραφος
Εδάφ.	Εδάφιο
Κ.Ε.Δ.Ε.	Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων
Ε.Α.Δ.	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
Κ.Ε.Π.	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
Γ.Ε.Δ.Δ.	Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης
Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.	Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
Σ.Ε.Υ.Υ.Π.	Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας
Σ.Ε.Δ.Ε.	Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων
Σ.Ε.Μ.Ε.	Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Μεταφορών
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.	Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ.	Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς
Ο.Τ.Α.	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
κ.λ.π.	Και λοιπά
Ε.Α.Δ.	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
AFCOS	Υπηρεσία Συντονισμού για την Καταπολέμηση της Απάτης
EYRATOM	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 1	Αιτίες ίδρυσης της ΕΑΔ
Διάγραμμα 2	Στρατηγικοί Στόχοι της ΕΑΔ
Πίνακας 1	Απολογισμός δράσεων της ΕΑΔ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με θέμα «Σχεδιασμός και υλοποίηση πλαισίου συνεκτικών πολιτικών για την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας των κυβερνητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, κρατικών φορέων και δημοσίων οργανισμών. Πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων και πράξεων απάτης και διαφθοράς κατά την δράση τους. Ο ρόλος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.) Ν. 4622/2019», εντάσσεται στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και αποτελεί προαπαιτούμενο για την λήψη του πτυχίου.

Με την εργασία αυτή επιχειρείται μια προσέγγιση στον θεσμό του κράτους, περιγράφεται η έννοια και η λειτουργία των κυβερνητικών οργάνων, γίνεται αναφορά στην κρατική εξουσία, καθώς επίσης και στην δημόσια διοίκηση που αποτελεί την εκδήλωση της εξουσίας του κράτους, την λειτουργία της οποίας διέπουν κανόνες και αρχές.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η διοικητική οργάνωση του κράτους. Η παρουσίαση αυτή θα αφορά το κεντρικό αλλά και το περιφερειακό επίπεδο της οργάνωσης του κράτους και επιπλέον θα γίνει λεπτομερής αναφορά σχετικά με το πώς νοείται η διοικητική αποκέντρωση και η τοπική αυτοδιοίκηση αλλά και θα παρουσιαστεί το θεσμικό πλαίσιο το οποίο διέπει τη λειτουργία της, τις αρμοδιότητες των οργάνων και τον τρόπο λειτουργίας τους.

Στα πλαίσια εκπόνησης της εργασίας θα αναφερθούμε στο επιτελικό κράτος που θεσπίστηκε με τον νόμο 4622/2019, θα επιχειρήσουμε να σκιαγραφήσουμε την δομή και τον τρόπο με τον οποίο το επιτελικό κράτος λειτουργεί, για να καταλάβουμε την ουσία του νόμου με τον οποίο κατοχυρώνεται η εύρυθμη λειτουργία και διαφάνεια της κυβέρνησης και των κυβερνητικών οργάνων.

Στην συνέχεια θα αναφερθούμε στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η οποία συστάθηκε με τη νομοθέτηση του νόμου 4622/2019, με σκοπό να ενισχύσει την διαφάνεια, την ακεραιότητα και την λογοδοσία στη δράση των κυβερνητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, κρατικών φορέων και δημοσίων οργανισμών και ταυτόχρονα να εντοπίσει και να αντιμετωπίσει την απάτη και την διαφθορά τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό

τομέα. Κλείνοντας, θα περιγράψουμε στο τέλος της εργασίας τους ελεγκτικούς μηχανισμούς, τους οποίους αντικατέστησε η Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

Λέξεις κλειδιά: Επιτελικό Κράτος, Εθνική Αρχή Διαφάνειας, Κυβερνητικά Όργανα, Διοικητικά Όργανα, Δημόσια Διοίκηση, Μεταρρυθμίσεις, Αποκεντρωτικό Σύστημα.

ABSTRACT

This thesis with the title *"Design and implementation of a framework of coherent policies to enhance the transparency, integrity and accountability of government bodies, administrative authorities, state entities and public organizations. Prevention and confrontation of phenomena and acts of fraud and corruption in their action. The role of the National Transparency Authority (NTA) Law 4622/2019"*, is part of the postgraduate program "Public Administration and Local Government" of the University of Peloponnese and is required for obtaining the degree.

This paper attempts an approach to the institution of the state, it describes the concept and function of government bodies, it refers to state power, as well as to public administration, which is the manifestation of the power of the state, the operation of which is governed by rules and principles.

Further the administrative organization of the state is presented. This presentation concerns the central and regional level of the organization of the state and in addition there will be detailed reference on how administrative decentralization and local government are understood, as well as the institutional framework governing their operation, the responsibilities of the institutions and their mode of operation.

In the context of the thesis, we will mention the executive state which was established by law 4622/2019, we will attempt to outline the structure and the way in which the executive state operates, in order to understand the essence of the law that ensures the proper functioning and transparency of the government and government bodies.

Following this, we will refer to the National Transparency Authority, which was established through the legislation of law 4622/2019, in order to enhance transparency, integrity and accountability of the actions performed by government bodies, administrative authorities, state entities and public organizations and at the same time to detect and confront fraud and corruption in both the public and private sector.

In closing, we will describe the control mechanisms, which were replaced by the National Transparency Authority.

Keywords: Executive State, National Transparency Authority, Government Bodies, Administrative Entities, Public Administration, Reforms, Decentralized System.

«Όσο πιο διεφθαρμένο είναι το κράτος, τόσο περισσότεροι νόμοι υπάρχουν». (Τάκιτος Λατίνος Ιστορικός)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τον Αύγουστο του 2019 η κυβέρνηση του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη με νοπή ακόμα την λαϊκή εντολή εισηγήθηκε το νόμο 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: οργάνωση λειτουργία και διαφάνεια της κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης».

Κύριο αντικείμενο του νόμου αυτού είναι η οργάνωση και λειτουργία της κυβέρνησης η οποία ταυτίζεται με το επιτελικό κράτος.

Σύμφωνα με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου «επιχειρείται μια σημαντική τομή στην λειτουργία του ελληνικού κράτους, καθώς συστηματοποιείται και κωδικοποιείται σε ένα ενιαίο νομοθέτημα το σύνολο των διατάξεων που διέπουν την οργάνωση, την λειτουργία και τη διαφάνεια της Κυβέρνησης, των Κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Αιτιολογική Έκθεση).

Αν θέλαμε να περιγράψουμε το επιτελικό κράτος θα λέγαμε ότι αυτό είναι ένα δημοκρατικό κράτος δικαίου, αλλά και μια φιλελεύθερη κοινοβουλευτική δημοκρατία υψηλού επιπέδου, η οποία λειτουργεί με σεβασμό τόσο απέναντι στο σύνταγμα της χώρας, όσο και απέναντι τόσο στο εθνικό και ενωσιακό, όσο και στο διεθνές δίκαιο, αλλά και στα δικαιώματα του ανθρώπου .

Το επιτελικό κράτος ορίζεται και οργανώνεται με βάση τα παρακάτω στοιχεία:

- Την αρχή της νομιμότητας.
- Την αρχή της διαφάνειας.
- Αποτελεί ένα κράτος το οποίο είναι εξίσου σύγχρονο και αποτελεσματικό και έχοντας ως στόχο τη διατήρηση ενός ικανοποιητικού κοινωνικού επιπέδου προσπαθεί να διασφαλίσει μια αξιοπρεπή διαβίωση αλλά και να επιτευχθεί η κοινωνική συνοχή.

- Αποτελεί κράτος το οποίο έχει οικολογικές ευαισθησίες, με επιθυμητή την δημοσιονομική σταθερότητα και την ανάπτυξη.
- Είναι το κράτος το οποίο έχει ως βασικά θεσμικά συστήματα τη διοίκηση, τις ανεξάρτητες αρχές τη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση αλλά και το εκπαιδευτικό σύστημα όπως επίσης και τα συστήματα υγείας πρόνοιας και κοινωνικής ασφάλισης.
- Το επιτελικό κράτος είναι ένα κράτος του οποίου οι λειτουργικές υποδομές και τα δίκτυα λειτουργούν με σύγχρονη ολοκλήρωση και με ασφάλεια.
- Επίσης είναι ένα κράτος στο οποίο είναι επιθυμητή η διαμόρφωση όλων των απαραίτητων πολιτικών και εθνικών συναινέσεων και επιπλέον έχει στόχο τη χάραξη και εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής, ειδικά στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής μέσα από συγκεκριμένη πολιτική ασφάλειας και άμυνας αλλά και μέσα από σαφή θεσμικά κέντρα.

Όλα τα παραπάνω το επιτελικό κράτος τα επιτελεί, σεβόμενο όλες τις συνταγματικές προβλέψεις που σχετίζονται με τη λειτουργία του.

Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας αρχικά θα δοθεί η έννοια του κράτους και θα γίνει αναφορά στις βασικές αρχές της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα γίνει η εισαγωγή στην οργανωτική διάρθρωση της δημόσιας διοίκησης, θα αναλυθεί η έννοια των διοικητικών οργάνων και θα περιγραφούν οι αρμοδιότητές τους.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στους νόμους που έχουν θεσπιστεί και αναλυτική επεξήγηση της υιοθέτησης πολιτικών, για την καταβολή καταπολέμηση της διαφθοράς με βάση τον Ν. 4622/2019.

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην σύσταση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, όπως προβλέπεται από το άρθρο 82 του νόμου 4622/2019 περί επιτελικού κράτους. Θα περιγράψουμε τον σκοπό ίδρυσης και τις αρμοδιότητες της εθνικής αρχής διαφάνειας αλλά και το πεδίο εφαρμογής της.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας θα γίνει αναφορά σε ελληνικούς μηχανισμούς οι οποίοι αντικαταστάθηκαν από την εθνική αρχή διαφάνειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ

Η λέξη "κράτος" προέρχεται από το ρήμα "κρατέω" (krateo), που σημαίνει "κρατώ, εξουσιάζω, επικρατώ". Έχει την έννοια της εξουσίας, της ισχύος και της κυριαρχίας. Το "κράτος" αναφέρεται στην πολιτική οντότητα ή οργανισμό που διαθέτει εξουσία και αρμοδιότητα για να επιβάλει την τάξη και να λειτουργεί ως διοικητική, νομοθετική και δικαστική αρχή.

Στην περίπτωση της λέξης "κράτος", το ουσιαστικό παραπέμπει στην έννοια της εξουσίας, της κυριαρχίας και της πολιτικής οντότητας. Έτσι, ετυμολογικά, η λέξη "κράτος" σημαίνει κυριαρχία, εξουσία και πολιτική οντότητα που διαθέτει αρμοδιότητες και επιβάλλει την τάξη.

Πολλές θεωρίες έχουν αναπτυχθεί κατά καιρούς όσον αφορά την έννοια του κράτους και παρακάτω θα αναφέρουμε επιγραμματικά ορισμένες από αυτές.

Σύμφωνα με τον Max Weber, το κράτος αναφέρεται σε μία οργανωμένη πολιτική αρχή που διαθέτει το μονοπώλιο της νόμιμης βίας εντός ενός συγκεκριμένου εδάφους. Ο Weber θεωρεί ότι το κράτος είναι χαρακτηριστικό της σύγχρονης κοινωνίας και αποτελεί έναν βασικό παράγοντα της εξουσίας και της οργάνωσης (Μαρκαντωνάτου, 2009).

Κατά την ανάλυση του Weber, το κράτος διαθέτει τρεις βασικές χαρακτηριστικές ιδιότητες:

- Εξουσία: Το κράτος έχει την εξουσία να επιβάλει τη νόμιμη βία και να ασκεί τον έλεγχο επί των πολιτών του. Αυτή η εξουσία προέρχεται από την αναγνώριση της κοινωνίας και της κυριαρχίας του κράτους.
- Εδαφική κυριαρχία: Το κράτος διαθέτει εδαφική κυριαρχία και έχει τον έλεγχο επί ενός συγκεκριμένου εδάφους. Αυτό συνδέεται με το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης και την αναγνώριση των συνόρων.
- Νομιμότητα: Το κράτος ασκεί την εξουσία του βάσει της νομιμότητας, που μπορεί να είναι νόμος, σύνταγμα ή κοινωνική συμφωνία.

Ο Γερμανός συνταγματολόγος Georg Jellinek, προσεγγίζοντας την έννοια του κράτους δίνει τον ακόλουθο νομικό ορισμό: « ως κράτος ορίζεται το νομικό πρόσωπο ενός λαού το οποίο έχει πρωτογενή εξουσιαστική ισχύ και το οποίο είναι εγκατεστημένο σε μια συγκεκριμένη χώρα» (Πετρίδης, 2022).

Γνωστή είναι επίσης η «καθαρή θεωρία του Κέλσεν» (pure theory of law). Το κράτος σύμφωνα με αυτή ταυτίζεται με το νομικό σύστημα και την αρχή της νομιμότητας. Ο Κέλσεν, Γερμανός νομικός φιλόσοφος του 19ου αιώνα, θεωρούσε ότι το κράτος είναι ο κύριος φορέας του δικαίου και της νομιμότητας και ότι το κράτος θα πρέπει να υπάρχει απαραίτητως ώστε να υπάρχει και να εφαρμόζεται το δίκαιο. Σύμφωνα με την εν λόγω θεωρία, το κράτος καθορίζει τους νόμους και τις κανονιστικές αρχές που διέπουν την κοινωνία και είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή και την επιβολή τους. Επίσης, το ίδιο παρέχει την οργανωτική δομή και τις δικαστικές αρχές, που επιτρέπουν την επίλυση διαφορών και την εφαρμογή του δικαίου σε κοινωνικό επίπεδο. Συνοψίζοντας, σύμφωνα με την καθαρή θεωρία του Κέλσεν, το κράτος αναδεικνύεται ως ο φορέας που ορίζει και εφαρμόζει το νομικό σύστημα, διασφαλίζοντας έτσι την νομιμότητα και την τάξη στην κοινωνία (<http://www.greeklaws.com>).

Ο Ντιγκί εξάλλου διατύπωσε τη λεγόμενη «θετικιστική θεωρία» (positivist theory). Σύμφωνα με αυτή το κράτος γεννάται από την ανάγκη της κοινωνίας για οργάνωση και διαχείριση και θεωρούσε ότι το κράτος δημιουργείται λόγω των κοινωνικών αναγκών και της συλλογικής θέλησης των ανθρώπων.

Κατά την θεωρία αυτή λοιπόν του Ντιγκί, ο οποίος ήταν Γάλλος κοινωνιολόγος του 19ου αιώνα, το κράτος είναι ένα αποτέλεσμα της εξέλιξης της κοινωνίας και της ανάπτυξης των κοινωνικών σχέσεων και ιδεών. Η ανάγκη για κοινωνική ενοποίηση και συνεργασία οδηγεί στη δημιουργία ενός κεντρικού οργάνου εξουσίας, που είναι το κράτος, για να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις και να διαχειρίζεται τις διαφορές στην κοινωνία.

Εν κατακλείδι σύμφωνα με τη «θετικιστική θεωρία» του Ντιγκί, το κράτος δεν είναι αποτέλεσμα μιας φυσικής ή ιδεατής αρχής, αλλά απορρέει από τις κοινωνικές και ιστορικές συνθήκες και ανάγκες της κοινωνίας (<http://www.greeklaws.com>).

Ως επιτελικό κράτος αναφέρεται ένα σύγχρονο λειτουργικό μοντέλο κράτους που επιδιώκει να παρέχει αποτελεσματικές και αποδοτικές δημόσιες υπηρεσίες προς όφελος των πολιτών. Αυτό το μοντέλο του κράτους έχει εστιαστεί στην ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών και μέτρων που προωθούν την αποτελεσματική διαχείριση των δημόσιων πόρων, την αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών και τη βελτίωση των αποτελεσμάτων τους (Pollitt & Bouckaert, 2011).

Το επιτελικό κράτος βασίζεται σε συγκεκριμένες αρχές. Οι αρχές αυτές αφορούν στην αποτελεσματικότητα, τη διαφάνεια, την υπευθυνότητα και τη συνεργασία. Στο πλαίσιο

αυτού του μοντέλου, το κράτος αναζητά τρόπους για να βελτιώσει την παραγωγικότητα, να μειώσει το γραφειοκρατικό φορτίο, να επιταχύνει τη λήψη αποφάσεων και να βελτιστοποιήσει την απόδοση των δημόσιων υπηρεσιών.

Η έννοια του επιτελικού κράτους έχει επικεντρωθεί στη μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα και στο πώς δύναται να αναδιοργανωθεί η δημόσια διοίκηση ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα, να εξοικονομηθούν πόροι και να βελτιωθεί η παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες.

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ, ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Η δημόσια διοίκηση αφορά την οργάνωση, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των πολιτικών και των δράσεων του κράτους. Η εξουσία του κράτους αποτελεί το νομικό και πολιτικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία και τις αποφάσεις του δημοσίου τομέα.

Η δημόσια διοίκηση ασχολείται με τη διαχείριση των δημόσιων πόρων, την παροχή δημόσιων υπηρεσιών, τη λήψη αποφάσεων, τον σχεδιασμό πολιτικών και την προώθηση του γενικού συμφέροντος. Η εξουσία του κράτους διαμορφώνει το πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργεί η δημόσια διοίκηση και καθορίζει τους στόχους, τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες των δημοσίων οργάνων.

Η δημόσια διοίκηση αποτελεί το σύνολο των δραστηριοτήτων και των διαδικασιών που ασκούνται από το κράτος για την οργάνωση και την υλοποίηση των πολιτικών, των προγραμμάτων και των υπηρεσιών προς όφελος του κοινού, βάσει της εξουσίας που του έχει ανατεθεί (Τσάτσου, 2010).

Ανεξάρτητα από το πολιτειακό σύστημα της διακυβέρνησης, η δημόσια διοίκηση θα ασκηθεί χωρικά σε όλη την επικράτεια. Ο όρος της διακυβέρνησης χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει τους κανόνες, τις διαδικασίες και τη συμπεριφορά διαμέσου των οποίων θα ασκηθεί η εξουσία στην κοινωνία. Δηλαδή οι μορφές διακυβέρνησης έρχονται σε άμεση συνάρτηση με τα μέσα υλοποίησης των δημόσιων πολιτικών.

Σύμφωνα με το ισχύον Σύνταγμα της Ελλάδας, το οποίο τέθηκε σε ισχύ με το ΙΒ΄ Ψήφισμα της 9ης Ιουνίου 1975, το πολίτευμα της Ελλάδας όπως ορίζεται από το άρθρο 1 παράγραφος 1, είναι «*Προεδρευομένη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία*» (<https://www.hellenicparliament.gr/>), η οποία είναι θεμελιωμένη στον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, στην ελευθερία και την ισότητα των πολιτών, στην εξουσία του λαού και τον πλουραλισμό των πολιτικών κομμάτων. Η εξουσία προέρχεται από τον λαό και ασκείται από τους εκπροσώπους του (<https://www.hellenicparliament.gr/>).

Το πολίτευμα αυτό βασίζεται σε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά δόμησης του (Ακριβοπούλου και Ανθόπουλος, 2015).

Η δημοκρατία αντιπροσωπεύει την αρχή της ελευθερίας και ισότητας και δίνει στους πολίτες το δικαίωμα να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Αυτό διασφαλίζεται μέσω των εκλογών, όπου οι πολίτες επιλέγουν τους εκπροσώπους τους στη Βουλή. Οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι έχουν την εξουσία να λαμβάνουν αποφάσεις και να ψηφίζουν επί νομοσχεδίων και πολιτικών μέτρων.

Η Βουλή αποτελεί τον πυρήνα της δημοκρατίας και από την εμπιστοσύνη των πολιτών εξαρτάται η λειτουργία της Κυβέρνησης. Οι βουλευτές είναι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι του λαού και εκπροσωπούν τα συμφέροντα και τις απόψεις των πολιτών. Μέσω της Βουλής γίνεται η συζήτηση και η λήψη αποφάσεων για τους νόμους και τις πολιτικές πρωτοβουλίες.

Η Κυβέρνηση, από την πλευρά της, διαθέτει σημαντικές πολιτικές αρμοδιότητες και είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση των πολιτικών αποφάσεων. Οι υπουργοί της Κυβέρνησης είναι επιλεγμένοι από τον Πρωθυπουργό και είναι υπεύθυνοι για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την υλοποίηση των κυβερνητικών πολιτικών στον τομέα ευθύνης τους.

Η κυβέρνηση αποτελεί το συλλογικό όργανο της εκτελεστικής εξουσίας και έχει την αποστολή να καθορίζει και να κατευθύνει τη γενική πολιτική της χώρας. Η δράση της κυβέρνησης πρέπει να συμβαδίζει με τις αρχές και τους ορισμούς που ορίζονται από το Σύνταγμα και τους ισχύοντες νόμους (web.archive.org).

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει συμβολικές αρμοδιότητες και εκπροσωπεί το κράτος σε εσωτερικό και διεθνές επίπεδο. Ενώ διαθέτει ορισμένες ρυθμιστικές αρμοδιότητες, η εξουσία του είναι περιορισμένη σε σχέση με την εξουσία της Κυβέρνησης

Η εμπιστοσύνη του λαού αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για μια κυβέρνηση. Ο λαός αποτελεί τον αποδέκτη της πολιτικής της κυβέρνησης και η εμπιστοσύνη του είναι απαραίτητη για να επιτευχθούν οι στόχοι και οι πολιτικές της.

Η εμπιστοσύνη του λαού στην κυβέρνηση και η νομιμοποίησή της προέρχεται από την ψήφο των πολιτών στις εκλογές, όπου επιλέγουν τους εκπροσώπους τους στη Βουλή. Η Βουλή, ως νομοθετικό όργανο, αποτελεί το συνδετικό κρίκο μεταξύ του λαού και της κυβέρνησης. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει κυρίως εκπροσωπητικό ρόλο και αποτελεί το ανώτατο όργανο της χώρας. Η κυβέρνηση, από την άλλη πλευρά,

αναλαμβάνει την εκτελεστική εξουσία και είναι υπεύθυνη για την καθοδήγηση της γενικής πολιτικής της χώρας.

Η συνεργασία και ο διάλογος μεταξύ της κυβέρνησης, της Βουλής και του προέδρου της Δημοκρατίας είναι ζωτικής σημασίας για την λειτουργία του δημοκρατικού συστήματος και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης του λαού.

Η Κυβέρνηση απαρτίζεται από τον Πρωθυπουργό και τους Υπουργούς, οι υφυπουργοί κατά το Σύνταγμα μπορεί να αποτελούν μέλη της κυβέρνησης, η ισχύουσα νομοθεσία όμως δεν τους περιλαμβάνει σε αυτή, στην πλειοψηφία όμως των χωρών οι Υφυπουργοί είναι μέλη της εκάστοτε Κυβέρνησης.

Ο Πρωθυπουργός είναι ο αρχηγός της Κυβέρνησης και ηγείται του Υπουργικού Συμβουλίου. Έχει την αρμοδιότητα να διορίζει τους Υπουργούς και να διαμορφώνει την πολιτική κατεύθυνση της Κυβέρνησης. Οι Υπουργοί είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των υπουργείων και την υλοποίηση των πολιτικών τους τομέων. Οι Υφυπουργοί, όταν υπάρχουν, υποβοηθούν στο έργο των Υπουργών και συμμετέχουν στην εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Πέρα από το Υπουργικό Συμβούλιο, υπάρχουν και άλλα συλλογικά κυβερνητικά όργανα που λειτουργούν στο πλαίσιο της κυβέρνησης. Αυτά τα όργανα συνήθως έχουν ειδικές αρμοδιότητες και λειτουργούν υπό την εποπτεία του Υπουργικού Συμβουλίου. Η Κυβερνητική Επιτροπή είναι ένα από αυτά τα συλλογικά κυβερνητικά όργανα. Έχει ως κύριο σκοπό τη συντονισμένη διεξαγωγή των εργασιών των υπουργείων και την εκπόνηση σχεδίων πολιτικής. Επίσης, μπορεί να αναλάβει ειδικές αρμοδιότητες που της αναθέτει το Υπουργικό Συμβούλιο. Το Κυβερνητικό Συμβούλιο Οικονομικών και Ανάπτυξης είναι ένα άλλο συλλογικό κυβερνητικό όργανο που απαρτίζεται από τους υπουργούς Οικονομικών και Ανάπτυξης, άλλα και άλλους υπουργούς σχετικών υπουργείων. Έχει ως κύριο ρόλο την ανάπτυξη και την υλοποίηση οικονομικών πολιτικών και μέτρων για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας είναι αρμόδιο για την καθορισμό και την εκτέλεση της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής άμυνας της χώρας. Οι άλλες επιτροπές, όπως η Επιτροπή Θεσμών, η Επιτροπή Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής, η Επιτροπή Μεγάλων Έργων και Υποδομών, καθώς και η Επιτροπή για τον καθορισμό της στρατηγικής και την ανάπτυξη της πληροφορικής, έχουν ειδικές αρμοδιότητες και στόχους που σχετίζονται με τον τομέα που αναφέρονται.

Αυτά τα συλλογικά κυβερνητικά όργανα λειτουργούν υπό την καθοδήγηση του Πρωθυπουργού και του Υπουργικού Συμβουλίου και συμβάλλουν στον συντονισμό και την αποτελεσματική λειτουργία της κυβέρνησης.

1.2 Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η δημόσια διοίκηση χωρικά θα ασκηθεί σε όλη την επικράτεια, αυτό σημαίνει ότι οι αποφάσεις της κυβέρνησης θα εκτελεστούν από την πρωτεύουσα του κράτους, μέχρι και την πιο μακρινή του επαρχία. Η δημόσια διοίκηση, με βάση την ανάγκη της κρατικής εξουσίας για να μπορέσει να επιλύσει όλα τα προβλήματα του συνόλου της πολιτειακής ζωής, οργανώνεται με τους εξής δύο τρόπους:

- **Κάθετα:** Με βάση τον τρόπο αυτόν της οργάνωσης, ένας συγκεκριμένος κλάδος της διοίκησης θα αρθρωθεί με κριτήριο την ιεράρχηση των οργάνων του με στόχο να βρεθεί στην κορυφή της ιεραρχικής πυραμίδας αυτός ο οποίος λαμβάνει κυρίως τις αποφάσεις. Καθώς πλησιάζουμε όμως προς τη βάση της πυραμίδας ο αριθμός των εκτελεστικών οργάνων διευρύνεται και υπάρχει μειωμένη αποφασιστική εξουσία.
- **Οριζόντια:** Με βάση τον τρόπο αυτόν της οργάνωσης, τα διοικητικά καθήκοντα κατανέμονται ανάλογα με τις ανάγκες, οι οποίες πρέπει να ικανοποιηθούν και με βάση την ειδικότητα του κάθε οργάνου. Για την ορθή υλοποίηση της μεθόδου αυτής είναι αναγκαίος ο συντονισμός τόσο σε επίπεδο οριζόντιο, όσο και με βάση την ιεραρχική πυραμίδα με στόχο το σύνολο της κρατικής εξουσίας να ασκείται με ενιαίο τρόπο δράσης.

Βέβαια να αναφερθεί το γεγονός ότι ανάλογα με τις ανάγκες της δημόσιας διοίκησης, αυτή θα οργανώνεται σε κεντρικό ή τοπικό επίπεδο. Εξ' αυτού του γεγονότος συνεπάγεται ότι η κρατική εξουσία κατανέμεται σε κεντρικά περιφερειακά ή τοπικά όργανα (Κτιστάκη, 2014).

1.3 ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1.3.1 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η διοίκηση της κυβέρνησης ενός κράτους, υπόκειται σε ορισμένους κανόνες που θέτει η νομοθετική εξουσία. Αυτοί οι κανόνες περιλαμβάνουν νόμους, κανονισμούς και πολιτικές αποφάσεις που καθορίζουν τις υποχρεώσεις και τις αρμοδιότητες της διοίκησης. Ταυτόχρονα, η διοίκηση υπόκειται σε έλεγχο από τη δικαστική εξουσία. Ανάλογα με την χώρα και το νομικό σύστημα, η δικαστική εξουσία είναι υπεύθυνη για την εποπτεία της

νομιμότητας και της νομικότητας των ενεργειών της διοίκησης. Σε περίπτωση παραβίασης των κανόνων, οι δικαστικές αρχές μπορούν να λάβουν μέτρα και να εφαρμόσουν το νόμο.

Ο διαχωρισμός των εξουσιών μεταξύ της νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας αποτελεί θεμελιώδη αρχή των δημοκρατικών συστημάτων και εξασφαλίζει τον έλεγχο, την ισορροπία και τη νομιμότητα της διοίκησης.

Η αρχή αυτή θεωρείται απόρροια του κράτους δικαίου, το οποίο και θέτει τη δράση του μέσα από την αναγνώριση δικαιωμάτων και εγγυήσεων υπέρ των διοικουμένων και μέσα από την υπαγωγή της διοικητικής δράσης σε κανόνες δικαίου.

Η αρχή της νομιμότητας εφαρμόζεται και ερμηνεύεται με τις εξής έννοιες (Σπηλιωτοπούλου και Μαρκαντωνάτου, 2005):

- Ευρεία έννοια: με βάση την έννοια αυτή, ό,τι δεν απαγορεύεται ρητά μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της διοικητικής δράσης. Αυτό σημαίνει ότι η δράση των οργάνων της διοίκησης δεν θα πρέπει να παραβιάζει τους κανόνες που τη διέπουν.
- Στενή έννοια: οι δράσεις και οι αποφάσεις της διοίκησης πρέπει να είναι νόμιμες και να συμμορφώνονται με το νομικό πλαίσιο που έχει θεσπιστεί από την νομοθετική εξουσία.

Η σημασία της συγκεκριμένης αρχής είναι διττή. Από τη μία πλευρά, προστατεύει τους πολίτες και τους διοικούμενους από αυθαίρετη και αυθόρμητη δράση της διοίκησης. Αυτό σημαίνει ότι η διοίκηση πρέπει να λειτουργεί με βάση τους νόμους και τις νομικές διαδικασίες που ισχύουν, προκειμένου να αποφεύγονται καταχρήσεις εξουσίας και παραβιάσεις των δικαιωμάτων των πολιτών. Από την άλλη πλευρά, η αρχή της νομιμότητας οριοθετεί τις αρμοδιότητες της διοίκησης και ευθυγραμμίζει τις ενέργειές της, με τους νόμους και τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί. Αυτό σημαίνει ότι η διοίκηση πρέπει να δρα μέσα στα όρια των νόμων και να ακολουθεί τις νομικές διαδικασίες που προβλέπονται, προκειμένου να επιτυγχάνονται οι επιδιωκόμενοι στόχοι με νόμιμο τρόπο. Η τήρηση του νόμου από τη διοίκηση είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της δημοκρατικής αρχής, της νομικής ασφάλειας και των δικαιωμάτων των πολιτών. Επιπλέον, η νομιμότητα και η νομική συμμόρφωση ενισχύουν την εμπιστοσύνη του κοινού προς τη διοίκηση και διασφαλίζουν την αποτελεσματική και δίκαιη λειτουργία του δημόσιου τομέα.

Δηλαδή από τη μια μεριά δύναται να παρέχει προστασία προς τους διοικούμενους από οποιαδήποτε ενδεχόμενη αυθαιρεσία που θα επιτελέσει η διοίκηση και από την άλλη μεριά οριοθετείται και δύναται να ευθυγραμμιστεί από τη τήρηση συγκεκριμένων κανόνων οι οποίοι δύνανται να επιτρέψουν να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος κάθε φορά σκοπός.

1.3.2 Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ

Ο κύριος στόχος της διοικητικής δράσης είναι η άμεση ή έμμεση ικανοποίηση του δημόσιου συμφέροντος. Ως δημόσιο συμφέρον εννοείται η ωφέλεια που υπάρχει σε έναν πολίτη μέσα από τη λήψη υπηρεσιών ή από τις δραστηριότητες άλλων προσώπων ή μέσα από τις πραγματικές καταστάσεις. Το δημόσιο συμφέρον συνεπώς προϋποθέτει και την αξιολόγηση της ωφέλειας για τον συγκεκριμένο άνθρωπο. Ως υποκείμενα συμφερόντων θεωρούνται όλα τα πρόσωπα, τόσο φυσικά όσο και νομικά. Δημόσιο λοιπόν θεωρείται το συμφέρον όταν υποκείμενό του είναι ο λαός, ο οποίος όμως είναι οργανωμένος από την έννομη τάξη σε κράτος (Σπυρόπουλος, 2018).

Το περιεχόμενο του δημοσίου συμφέροντος ως έννοια καθορίζεται από τους κανόνες δικαίου. Αυτό σημαίνει πως κάθε φορά θα ανατεθεί στον κοινό νομοθέτη να καθορίσει ειδικά τον επιδιωκόμενο σκοπό στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας πολιτικής, όπως επίσης και τα σχετικά μέσα είτε αυτά είναι νομικά είτε είναι υλικά, ώστε ο σκοπός αυτός να επιτευχθεί (Σπυρόπουλος, 2018).

Η αρχή του δημόσιου συμφέροντος αναφέρεται στην ιδέα ότι οι αποφάσεις και οι δράσεις της δημόσιας πολιτικής πρέπει να εξυπηρετούν το συνολικό συμφέρον και την ευημερία της κοινωνίας. Ωστόσο, η ερμηνεία και η εφαρμογή της αρχής του δημόσιου συμφέροντος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τη συγκεκριμένη πολιτική και το πλαίσιο στο οποίο εφαρμόζεται.

Η δημόσια πολιτική είναι πολυδιάστατη και ποικίλλει ανάλογα με τους τομείς και τους στόχους που εξυπηρετεί. Κάθε φορά που αναπτύσσεται μια νέα πολιτική, λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, οι ανάγκες της κοινωνίας και οι προτεραιότητες των πολιτών. Η διαφοροποίηση της αρχής του δημόσιου συμφέροντος εντάσσεται στο πλαίσιο της πολιτικής συζήτησης, των δημοκρατικών διαδικασιών και των πολιτικών προτεραιοτήτων. Οι πολιτικές αποφάσεις και οι προτεραιότητες της κοινωνίας εξελίσσονται στην πορεία του χρόνου, ανταποκρινόμενες στις ανάγκες, τις αλλαγές και τις εξελίξεις στην κοινωνία.

Επομένως, η αρχή του δημόσιου συμφέροντος δεν είναι στατική και αμετάβλητη, αλλά εξελίσσεται και προσαρμόζεται στο πλαίσιο της συγκεκριμένης κάθε φορά πολιτικής και κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας (Σπυρόπουλος, 2018).

Η δράση της διοίκησης σε ένα κράτος έχει ως σκοπό την ικανοποίηση των βασικών αναγκών της κοινωνίας και των μελών της. Αυτές οι βασικές ανάγκες περιλαμβάνουν θέματα όπως η εθνική ασφάλεια, η δημόσια τάξη, η οικονομία, η υγεία και η παιδεία. Η διοίκηση του κράτους έχει την ευθύνη να δημιουργεί και να εφαρμόζει πολιτικές και προγράμματα που θα προάγουν την ασφάλεια και την ευημερία των πολιτών, θα διασφαλίζουν τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και θα προωθούν την οικονομική ανάπτυξη. Επίσης, η διοίκηση επιδιώκει την παροχή καλής ποιότητας υπηρεσιών στον τομέα της υγείας και της παιδείας, προκειμένου να εξασφαλίσει την εκπαίδευση και την καλή υγεία των πολιτών. Αυτές οι βασικές ανάγκες αντιπροσωπεύουν τα θεμέλια στα οποία στηρίζεται η λειτουργία του κράτους και η δράση της διοίκησης, προσπαθώντας να διασφαλίσει την καλή λειτουργία και ανάπτυξη της κοινωνίας.

Η επιδίωξη του δημοσίου συμφέροντος είναι ζωτικής σημασίας για τη νομιμότητα και την αποδοχή της διοικητικής δράσης. Ορίζεται ως η προϋπόθεση που πρέπει να πληροί η διοίκηση και η πολιτική εξουσία προκειμένου να δικαιολογείται η εξουσία και η αρμοδιότητά τους. Ωστόσο, η έννοια του δημόσιου συμφέροντος είναι ευέλικτη και υπόκειται σε ερμηνεία και προσαρμογή ανάλογα με την κατάσταση και τη συγκεκριμένη πολιτική επιλογή της εξουσίας. Η πολιτική εξουσία αποφασίζει ποιες προτεραιότητες και στόχους θα θέσει για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες, τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της κοινωνίας.

Έτσι, η επιδίωξη του δημοσίου συμφέροντος δεν μπορεί να προσδιοριστεί με απόλυτο τρόπο, αλλά προϋποθέτει την αξιολόγηση και την προσαρμογή στις συγκεκριμένες συνθήκες και ανάγκες της κοινωνίας. Οι πολιτικές αποφάσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον ευρύτερο κοινωνικό πληθυσμό και να εξυπηρετούν το συνολικό συμφέρον της κοινωνίας, βάσει των συνθηκών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει. Στο δημόσιο λοιπόν συμφέρον και δια μέσω του φιλελεύθερου προτύπου προσδίδεται η έννοια του περιορισμένου κρατικού σκοπού η οποία όμως συνίσταται στην προστασία της δημόσιας τάξης και της ασφάλειας (Σπυρόπουλος, 2018).

1.3.3 Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΟΥΜΕΝΟΥ

Μέσω της δραστηριότητάς της, η δημόσια διοίκηση έχει την εξουσία και την ευθύνη να προστατεύει τα δικαιώματα και τα έννομα αγαθά των διοικουμένων. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή δικαιοσύνης, την εφαρμογή των νόμων, την προστασία των ατομικών ελευθεριών και των δικαιωμάτων, καθώς και τη διασφάλιση της ασφάλειας και της ευημερίας των πολιτών. Επιπλέον, η υπερέχουσα θέση του δημοσίου στον οργανωμένο κοινωνικό βίο αναγνωρίζεται, καθώς η δημόσια διοίκηση διαχειρίζεται κοινόχρηστους πόρους και εκτελεί κρίσιμες λειτουργίες που επηρεάζουν το σύνολο της κοινωνίας. Ως αποτέλεσμα, υπάρχει η ανάγκη προστασίας του διοικουμένου από δυνητικές καταχρήσεις και αδικαιολόγητες παρεμβάσεις από τη δημόσια διοίκηση. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της διαφάνειας, της λογοδοσίας, της συμμετοχής των πολιτών και της δημοκρατικής ελέγχου της δημόσιας εξουσίας.

Συνολικά, η προστασία του διοικουμένου από τη δημόσια διοίκηση είναι ουσιώδης για τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος, την επίτευξη δίκαιης και ισόρροπης διακυβέρνησης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στις δημόσιες αρχές.

Στο πλαίσιο του κράτους δικαίου η προστασία των διοικουμένων μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την τήρηση των κάτωθι αρχών (Κτιστάκη, 2014):

- Αρχή της αναλογικότητας
- Αρχές της ισότητας και της αμεροληψίας
- Αρχές της χρηστής και εύρυθμης διοίκησης
- Αρχή της διαφάνειας της διοικητικής δράσης

1.3.3.1 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η αρχή της αναλογικότητας προσδιορίζει ότι κάθε μέτρο που λαμβάνεται από τη διοίκηση πρέπει να είναι ανάλογο με τους επιδιωκόμενους σκοπούς και να βρίσκεται σε εύλογη σχέση με αυτούς. Αυτό σημαίνει ότι η διοίκηση πρέπει να εξετάζει τις επιπτώσεις και τις συνέπειες των μέτρων που λαμβάνει, καθώς και τον βαθμό που εξυπηρετούν τους στόχους της δημόσιας πολιτικής που εφαρμόζεται. Επιπλέον, όταν ο νομοθέτης αφήνει στη διοίκηση την ευχέρεια να επιλέξει μεταξύ πολλαπλών εναλλακτικών λύσεων, απαιτείται η εξέταση συγκεκριμένων προϋποθέσεων. Αυτές οι προϋποθέσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την αξιολόγηση της αναγκαιότητας των μέτρων, την αναλογία μεταξύ του περιορισμού των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των διοικουμένων, και την

αναζήτηση της βέλτιστης λύσης που επιτυγχάνει τους στόχους της πολιτικής με τον ελάχιστο παρεμπόδιτο περιορισμό.

Εφόσον ο νομοθέτης αφήσει τη διοίκηση να επιλέξει ανάμεσα σε πιο πολλές εναλλακτικές λύσεις όσον αφορά στο μέτρο που θα ληφθεί, τότε θα πρέπει να εξεταστεί αν συντρέχουν και οι εξής προϋποθέσεις (Στασινοπούλου, 1989):

- Η καταλληλότητα του διοικητικού μέτρου, δηλαδή κατά πόσο το μέτρο το οποίο θα ληφθεί θα είναι το κατάλληλο ώστε να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός.
- Η αναγκαιότητα του συγκεκριμένου διοικητικού μέτρου, δηλαδή κατά πόσο το μέτρο το οποίο θα ληφθεί είναι ήπιο για τον διοικούμενο.
- Η αναλογικότητα, το κόστος δηλαδή του μέτρου να μην υπερβαίνει το όφελος που θα επιτευχθεί.

1.3.3.2 ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΟΛΗΨΙΑΣ

Η αρχή της ισότητας απαιτεί από τη διοίκηση να μεταχειρίζεται με ίσο τρόπο τις ίδιες περιπτώσεις και να αντιμετωπίζει διαφορετικά τις ανόμοιες περιπτώσεις. Αυτό σημαίνει ότι οι αποφάσεις και τα μέτρα που λαμβάνονται από τη διοίκηση πρέπει να είναι βασισμένα σε αντικειμενικά κριτήρια και να μην υπάρχει αυθαίρετη διάκριση ή προνομιούχα μεταχείριση.

Η αρχή της ισότητας είναι ιδιαίτερα σημαντική, όταν η διοίκηση βρίσκεται ενώπιον πολλαπλών εξίσου νόμιμων λύσεων. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η διοίκηση πρέπει να εφαρμόζει τα ίδια κριτήρια και τα ίδια πρότυπα σε όλους τους ενδιαφερόμενους και να εξασφαλίζει την ίση μεταχείρισή τους. Αυτό διασφαλίζει την αντικειμενικότητα και την εγγυημένη προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη και την δικαιοσύνη στη διοίκηση. Έτσι λοιπόν, με βάση την αρχή της ισότητας, θα πρέπει η δημόσια διοίκηση να αντιμετωπίσει τους διοικούμενους με τρόπο που να είναι ίσος και να αποφύγει τη μη δικαιολογημένη διαφορετική μεταχείριση κάποιων από τους διοικούμενους (Γώγου, 2000).

Το όριο της ισότητας είναι ότι δεν ισχύει στην παρανομία. Αυτό σημαίνει ότι όταν η διοίκηση δεν έχει τηρήσει τον νόμο ή έχει παραβεί, δεν μπορεί να απαιτηθεί να εφαρμόσει την αρχή της ισότητας με τρόπο που να αποκλίνει από τη νομιμότητα. Αντίθετα, η διοίκηση έχει την υποχρέωση να τηρεί τον νόμο και να επιβάλλει τις κυρώσεις ή να λαμβάνει τα μέτρα που απαιτούνται σύμφωνα με το νόμο, ανεξάρτητα από τις

περιπτώσεις ή τις επιρροές. Όσον αφορά την αρχή της αμεροληψίας, αυτή απαιτεί από τη δημόσια διοίκηση να λειτουργεί ανεξάρτητα και χωρίς εμπάθεια ή προκατάληψη απέναντι στους διοικούμενους. Αυτό σημαίνει ότι η διοίκηση πρέπει να επιδεικνύει αντικειμενικότητα, διαφάνεια και να λαμβάνει αποφάσεις βασισμένες στα νόμιμα κριτήρια και τις δημόσιες πολιτικές, ανεξάρτητα από πιθανές επιρροές που είναι άσχετες με το δημόσιο συμφέρον.

Και οι δύο αρχές, ισότητα και αμεροληψία, αποσκοπούν στη διασφάλιση της δίκαιης και αντικειμενικής λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών και εξασφαλίζοντας την προστασία των δικαιωμάτων και του συμφέροντος των διοικουμένων (Γώγου, 2000).

Η ισότητα και η αμεροληψία πολύ συχνά συναντούν τη διοικητική δράση. Η αμεροληψία ως αρχή δύναται να αντιμετωπιστεί ως μια πιο ειδική μορφή της αρχής της ισότητας όλων των πολιτών απέναντι στην αυθαιρεσία κάποιων αρχών. Επιπλέον, η ισότητα εφαρμόζεται από τη δημόσια διοίκηση υπό την προϋπόθεση πως το σύνολο των διοικητικών οργάνων θα μπορούν να παρέχουν εχέγγυα αμερόληπτης κρίσης (Γώγου, 2000).

1.3.3.3 ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΘΜΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η αρχή της χρηστής διοίκησης θέτει ως απαίτηση προς τα διοικητικά όργανα την ορθή εκτέλεση των καθηκόντων τους μέσα από την τήρηση επιείκειας και καλής πίστης, τηρώντας τους νόμους και αποφεύγοντας μη επιεικείς λύσεις. Αυτό σημαίνει ότι η διοίκηση πρέπει να διασφαλίζει τη δικαιοσύνη και την αντικειμενικότητα στην εφαρμογή των νόμων και των διοικητικών αποφάσεων, λαμβάνοντας υπόψη το αίσθημα του δικαίου.

Η χρηστή διοίκηση επιβάλλει επίσης την ευθύνη των διοικητικών οργάνων να εξασφαλίζουν την προστασία των δικαιωμάτων των διοικουμένων και να αποφεύγουν την εκμετάλλευση ή τη μονομερή χρήση της εξουσίας τους. Αυτό συμπεριλαμβάνει την εξασφάλιση της ισότητας, της δικαιοσύνης και της διαφάνειας στις δράσεις της διοίκησης, καθώς και την αποτροπή της δυσλειτουργίας ή της κατάχρησης της εξουσίας. Με αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και σεβασμού ανάμεσα στη διοίκηση και τους διοικούμενους.

Κατά συνέπεια, η δημόσια διοίκηση έχει υποχρέωση να παρέχει διευκολύνσεις στους διοικούμενους ώστε αυτοί να προστατεύουν τα συμφέροντά τους αλλά και να μπορούν

να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους και σε κάθε περίπτωση στο πλαίσιο της αρχής της νομιμότητας της δράσης της (Κοντόγιωργα - Θεοχαροπούλου, 2012).

Σύμφωνα με την αρχή της εύρυθμης διοίκησης θα πρέπει η άσκηση δραστηριότητας των διοικητικών οργάνων να επιβάλλεται εγκαίρως και σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης αλλά και σύμφωνα με τα δεδομένα της κοινής πείρας και τις αρχές της καλής πίστης (Δετσαρίδη, 2003).

Εφόσον η δημόσια διοίκηση δεν δρα με αντιφατικό τρόπο και δεν δημιουργεί λόγω της ασυνέπειάς της, καταστάσεις εις βάρος του διοικούμενου, τότε θεωρείται εύρυθμη.

Εφόσον η διοικητική δράση είναι συνεπής τότε ο πολίτης προστατεύεται από επιπλέον καθυστερήσεις ή ταλαιπωρίες, ενώ διασφαλίζεται και η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που έχει απέναντι στο κράτος και τις δημόσιες αρχές. Από την τήρηση της αρχής της εύρυθμης διοίκησης προκύπτουν η αρχή της συνέπειας των δημόσιων υπηρεσιών και η αρχή της σταθερότητας των διοικητικών καταστάσεων.

Η αρχή της συνέπειας αναφέρεται στην ανάγκη να εφαρμόζονται οι ίδιοι κανόνες και διαδικασίες σε παρόμοιες καταστάσεις, χωρίς αυθαίρετες διακρίσεις ή προνομιούχες μεταχειρίσεις. Αυτό εξασφαλίζει τη δικαιοσύνη και την ισότητα στην αντιμετώπιση των πολιτών από τη διοίκηση.

Η αρχή της σταθερότητας αναφέρεται στην ανάγκη για συνέχεια και σταθερότητα στις διοικητικές καταστάσεις. Αυτό σημαίνει ότι, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις ή αλλαγές που είναι αναγκαίες για τη βελτίωση της διοίκησης, οι διοικητικές διαδικασίες και οι αποφάσεις πρέπει να παραμένουν σταθερές και να μην αλλάζουν χωρίς λόγο.

1.3.3.4 Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Με βάση την αρχή της διαφάνειας της διοικητικής δράσης θα πρέπει η διοίκηση να αιτιολογεί τις αποφάσεις της και κυρίως όταν αναφέρεται στην άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής. Είναι απαραίτητο λοιπόν η διοίκηση να δικαιολογεί τις ενέργειες της.

Στο πλαίσιο της δέσμιας αρμοδιότητας, η διοίκηση περιορίζεται στην εφαρμογή του προκαθορισμένου νομικού πλαισίου. Αυτό σημαίνει ότι ο τρόπος λειτουργίας και η συμπεριφορά της διοίκησης πρέπει να είναι σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και τις ρυθμίσεις που ορίζονται από αυτόν. Σε αυτήν την περίπτωση, η διοίκηση εκδίδει διοικητική πράξη που περιέχει τη ρύθμιση του κανόνα, χωρίς να έχει περιθώρια εκτίμησης ή απόφασης σχετικά με τη συμπεριφορά που θα ακολουθήσει. Η ενέργεια της

διοίκησης περιορίζεται στην εφαρμογή του νομικού κανόνα, που ορίζει τις υποχρεώσεις και τους κανόνες που πρέπει να ακολουθήσει σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Αυτή η προσέγγιση εξασφαλίζει ότι η διοίκηση λειτουργεί με σαφήνεια, προβλεψιμότητα και συνέπεια, καθώς επιτηρείται αυστηρά από το νομικό πλαίσιο και δεν αφήνεται περιθώριο για ευχέρεια ή εκτίμηση. Αυτό εξασφαλίζει ότι οι αποφάσεις και οι ενέργειες της διοίκησης θα είναι δικαιολογημένες και αιτιολογημένες με βάση τον καθορισμένο νομικό πλαίσιο (prevedourou.gr).

Ένα χαρακτηριστικό νομολογιακό παράδειγμα δέσμιας αρμοδιότητας, μπορούμε να αναφέρουμε την απόφαση ΣΤΕ2231/2018 σύμφωνα με την οποία η χορήγηση οικοδομικής αδείας όσο και η απόρριψη σχετικής αιτήσεως λόγω του ότι δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, δεν αποτελούν, κατά την έννοια των σχετικών διατάξεων, όπως έχουν παγίως ερμηνευθεί, πράξεις διακριτικής ευχέρειας αλλά πράξεις **δέσμιας αρμοδιότητας** (ΣτΕ 443/2000) (<http://www.adjjustice.gr/>).

Στην αντίθετη περίπτωση εφόσον η διοίκηση ενεργεί ασκώντας τη διακριτική της ευχέρεια ώστε να επιλέξει ανάμεσα σε εξίσου νόμιμες εναλλακτικές λύσεις τότε απαιτείται η ειδική αιτιολόγηση της συλλογιστικής διαδικασίας που ακολουθήθηκε όσον αφορά στη θεμελίωση της επιλογής της. Η διαφάνεια στη δράση της διοίκησης είναι σημαντική για την αξιολόγηση και τον έλεγχο της συμπεριφοράς της. Όταν η διοίκηση λειτουργεί διαφανώς και οι ενέργειές της είναι φανερές, δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες, τους ενδιαφερόμενους φορείς και τους εποπτικούς μηχανισμούς να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά της και να διασφαλίσουν την ορθολογική χρήση της εξουσίας της.

Η φανερή δράση της διοίκησης λειτουργεί ως ασφαλιστική δικλείδα για την ορθολογική συμπεριφορά της, καθώς η διαφάνεια δημιουργεί ένα περιβάλλον ελέγχου και ευθύνης. Όταν οι ενέργειες της διοίκησης είναι ορατές και δημόσια προσβάσιμες, οι διάφοροι φορείς και οργανισμοί μπορούν να αξιολογήσουν την τήρηση των νόμων, την επίτευξη των στόχων της δημόσιας πολιτικής και την εγκυρότητα των αποφάσεών της. Μέσω της διαφάνειας, η διοίκηση υπόκειται σε κοινωνικό έλεγχο και δημοκρατική εποπτεία, ενισχύοντας έτσι την ορθή και υπεύθυνη διαχείριση της εξουσίας της. Η διαφάνεια είναι ένα σημαντικό εργαλείο για τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης, της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη δημόσια διοίκηση (Σπυρόπουλος, 2018).

Άλλη μια έκφραση της φανεράς δράσης της διοίκησης είναι η υποχρέωση να παρέχονται πληροφορίες από τις αρμόδιες υπηρεσίες προς τους διοικούμενους όσον αφορά στις διαδικασίες οι οποίες πρέπει να ακολουθηθούν για να επιτύχουν αποφάσεις που τους αφορούν, σε όλο αυτό βέβαια έχει συμβάλει τα μέγιστα η ηλεκτρονική διακυβέρνηση.

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση είναι ένα σύγχρονο εργαλείο της παραδοσιακής λειτουργίας της διοίκησης και αυτό διότι μέσω της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης επιτρέπεται η παρακολούθηση της διοικητικής συμπεριφοράς. Επιπλέον μέσω της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης δίνεται η ευκαιρία στους πολίτες να ελέγξουν την απόδοση της δημόσιας διοίκησης κάτι το οποίο θα ωθήσει οδηγήσει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της (Κτιστάκη, 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η δραστηριότητα της δημόσιας διοίκησης πραγματοποιείται στο πλαίσιο της έννομης τάξης και έχει ως στόχο την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος ή του κοινού καλού. Ο προσδιορισμός του δημόσιου συμφέροντος γίνεται βάσει του Συντάγματος και της νομοθεσίας και αντανακλά τις ανάγκες και τις προσδοκίες της κοινωνίας. Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση των αποφάσεων που λαμβάνονται από τον νομοθέτη, αλλά επιπλέον έχει τη δυνατότητα να διαμορφώνει και να εφαρμόζει πολιτικές και πρωτοβουλίες που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον, πάντα εντός των ορίων που ορίζονται από τον νόμο και τις οδηγίες της κυβέρνησης. Η δημόσια διοίκηση είναι επίσης υπεύθυνη για τη διατήρηση της διαφάνειας και της ευθύνης, προσφέροντας στους πολίτες την ανάγκη πληροφόρησης και πρόσβασης στις δράσεις και τις αποφάσεις της. (Μακρυδημήτρης, 2004).

Η Δημόσια Διοίκηση υπό στενή έννοια αναφέρεται στους φορείς που ασκούν την κυριαρχική διοίκηση και διαθέτουν προνόμια δημόσιας εξουσίας. Αυτοί οι φορείς είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) και λειτουργούν σύμφωνα με το διοικητικό δίκαιο. Η διοίκηση διακρίνεται σε τρεις τύπους, ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας ή τους επιδιωκόμενους σκοπούς δημόσιου συμφέροντος:

- Περιοριστική διοίκηση: Ασχολείται με την επιβολή υποχρεώσεων και περιορισμών στους πολίτες ή στους φορείς για την προστασία του δημοσίου

συμφέροντος. Παραδείγματα περιλαμβάνουν την φορολογία, την αστυνόμευση και τη ρύθμιση των δημοσίων εναλλακτικών.

- Παροχική διοίκηση: Ασχολείται με την παροχή δημόσιων υπηρεσιών και καλύπτει το εύρος των δημοσίων αναγκών όπως η υγεία, η εκπαίδευση, οι μεταφορές και οι κοινωνικές παροχές.
- Ρυθμιστική διοίκηση: Ασχολείται με τη θέσπιση και την επιβολή κανόνων, κανονισμών και προτύπων για τη ρύθμιση των οικονομικών, κοινωνικών ή περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων. Σκοπός είναι η προστασία του δημοσίου συμφέροντος, η προώθηση της ασφάλειας και η εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες.

Οι τρεις αυτοί τύποι διοίκησης αποτελούν σημαντικά μέρη της δημόσιας διοίκησης και συμβάλλουν στην εκτέλεση των καθηκόντων του κράτους και την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος (prevedourou.gr).

Η καθιέρωση των νομικών προσώπων απορρέει από την ανάγκη επίτευξης διαρκών σκοπών και της διευκόλυνσης της κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας. Η συγκέντρωση περιουσιακών στοιχείων και η οργάνωση φυσικών προσώπων σε νομικά πρόσωπα επιτρέπει την πιο αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων και την επίτευξη μακροπρόθεσμων στόχων. Τα νομικά πρόσωπα διαθέτουν μονιμότητα και ανεξαρτησία, πέρα από την ίδια τη διάρκεια ζωής των φυσικών προσώπων που τα συνιστούν. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να συνεχίσουν τη λειτουργία τους ανεξάρτητα από τις μεταβολές που μπορεί να συμβούν στα μέλη τους. Επιπλέον, η ανεξαρτησία των νομικών προσώπων από τα φυσικά πρόσωπα εξασφαλίζει ότι οι πόροι και οι περιουσίες που συνεισέφεραν ή ανήκουν στα μέλη τους προστατεύονται και χρησιμοποιούνται με βάση τους καθορισμένους σκοπούς και κανόνες του νομικού πλαισίου.

2.2 ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥΣ

Στα πλαίσια της εκτελεστικής εξουσίας με βάση το άρθρο 26 παρ. 2 του Συντάγματος, η λειτουργία της δημόσιας διοίκησης θα ασκηθεί από δικά της όργανα. Τα όργανα αυτά ονομάζονται διοικητικά όργανα (Κτιστάκη, 2014).

2.2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Τα διοικητικά όργανα αποτελούν τμήμα της δημόσιας διοίκησης και ασκούν δημόσια εξουσία εντός του διοικητικού συστήματος. Είναι υπεύθυνα για την υλοποίηση των νόμων, την λήψη αποφάσεων και την παροχή δημόσιων υπηρεσιών. Τα διοικητικά όργανα είναι ιεραρχικά διαρθρωμένα, με διάφορα επίπεδα εξουσίας και αρμοδιοτήτων.

Τα διοικητικά όργανα μπορεί να ενταχθούν στο νομικό πρόσωπο του κράτους ή σε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όπως δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμοί. Η διοίκηση του κράτους περιλαμβάνει διοικητικά όργανα σε διάφορους τομείς, όπως τη δημόσια υγεία, την εκπαίδευση, την αστυνομία, την οικονομία, το περιβάλλον και άλλους.

Η ιεραρχική δομή των διοικητικών οργάνων εξασφαλίζει την οργάνωση και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων και την αποτελεσματική λειτουργία της δημόσιας διοίκησης. Κάθε διοικητικό όργανο έχει καθορισμένες αρμοδιότητες και ευθύνες σύμφωνα με τον τομέα και τις λειτουργίες που αναλαμβάνει (Μαρκαντωνάτου - Σκαλτσά, 2005).

Πιο συγκεκριμένα η ένταξη ενός οργάνου στη διοικητική οργάνωση του κράτους, δύναται να αποτελέσει το πιο κρίσιμο κριτήριο για τον εντοπισμό του διοικητικού χαρακτήρα του οργάνου, όχι όμως το καθοριστικό στοιχείο το οποίο αποδίδει την έννοια του διοικητικού οργάνου (Λύτρας, 1993).

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδας, τα διοικητικά όργανα περιλαμβάνουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, την Κυβέρνηση, τον Πρωθυπουργό, τους Υπουργούς, τους Υφυπουργούς και άλλα δημόσια όργανα που προβλέπονται είτε από νόμους είτε από κανονιστικές πράξεις. Αυτά τα διοικητικά όργανα ασκούν ειδική σχέση με τα νομικά πρόσωπα του κράτους ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που ανήκουν στη διοικητική οργάνωση.

Συνήθως, τα διοικητικά όργανα αποτελούνται από φυσικά πρόσωπα που διατηρούν ειδική σχέση εργασίας ή διοίκησης με το νομικό πρόσωπο στο οποίο εντάσσονται. Αυτό μπορεί να είναι το νομικό πρόσωπο του κράτους (όπως ένα υπουργείο ή μια δημόσια υπηρεσία) ή άλλο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που ανήκει στη διοικητική οργάνωση (όπως μια δημόσια επιχείρηση ή μια δημόσια κεντρική αρχή). Η ενταγμένη στελέχωση αυτών των οργάνων γίνεται βάσει νομικών κανόνων και διαδικασιών που προβλέπονται από το νομικό πλαίσιο της χώρας.

Η διοικητική αρχή αποτελείται από ένα ή περισσότερα διοικητικά όργανα, όπως ένα Υπουργείο ή μια δημόσια υπηρεσία, τα οποία ασκούν δημόσια εξουσία. Αυτά τα διοικητικά όργανα μπορούν να απαρτίζονται από πολλούς υπαλλήλους και προσωπικό, οι οποίοι εργάζονται υπό την ευθύνη της αντίστοιχης διοικητικής αρχής. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι και οι διοικητικές αρχές και τα διοικητικά όργανα ασκούν τη

δημόσια εξουσία πάντα εντός των αρμοδιοτήτων που έχουν ορισθεί από το νομικό πλαίσιο και τους νόμους που διέπουν τη λειτουργία τους. Οι αρμοδιότητες αυτές προέρχονται από τη νομική ιδιότητα των δημοσίων νομικών προσώπων, όπως το κράτος ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, και ορίζονται με νόμους και κανονιστικές πράξεις (Παπαχατζής, 1983).

2.2.2 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Στο πλαίσιο της εύρυθμης διοικητικής λειτουργίας δημιουργείται η ανάγκη για την ορθή κατανομή των έργων ανάμεσα στα διοικητικά όργανα με βάση την οποία προκύπτει η έννοια της αρμοδιότητας.

Η αρμοδιότητα αναφέρεται στην ικανότητα ενός διοικητικού οργάνου να ασκεί συγκεκριμένα έργα και λειτουργίες που προβλέπονται από τους κανόνες του δικαίου. Η αρμοδιότητα αποτελεί τη νομική βάση για την εκτέλεση των καθηκόντων ενός διοικητικού οργάνου και καθορίζει τα όρια και το πλαίσιο εντός των οποίων μπορεί να δραστηριοποιηθεί. Η αρμοδιότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αρχή της νομιμότητας. Αυτό σημαίνει ότι η άσκηση της αρμοδιότητας πρέπει να γίνεται με βάση τους νόμους και τους κανόνες του δικαίου που ισχύουν. Η νομιμότητα αποτελεί το κριτήριο που καθοδηγεί την διοικητική δράση και εξασφαλίζει την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών και την διασφάλιση της νόμιμης και ορθής λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης.

Η ιεραρχικά δομημένη διοίκηση αναφέρεται στο γεγονός ότι τα διοικητικά όργανα τάσσονται σε ιεραρχία μεταξύ τους, όπου υπάρχει μια σχέση υποταγής και εξουσίας μεταξύ των διοικητικών επιπέδων. Αυτή η ιεραρχική δομή εξυπηρετεί την οργάνωση και τον συντονισμό της διοίκησης και επιτρέπει την αποτελεσματική λειτουργία των διοικητικών οργάνων (Λύτρας, 1993).

Η δραστηριότητα η οποία ασκείται από ένα όργανο στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του δύναται να είναι είτε νομική είτε υλική. Ως νομική δραστηριότητα ορίζεται η διοικητική δράση που επιφέρει νομικά αποτελέσματα στους διοικουμένους, ενώ ως υλική δραστηριότητα θεωρείται η παροχή υλικών αγαθών υπηρεσιών.

Με βάση το γεγονός ότι θεωρείται πρακτικά αδύνατο το σύνολο του διοικητικού έργου να ασκείται από ορισμένα μόνο διοικητικά όργανα το διοικητικό έργο κατανέμεται περαιτέρω σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια στα οποία αντιστοιχούν και οι εξής διακρίσεις της αρμοδιότητας (Κόρσος, 2013):

- καθ' ύλην αρμοδιότητα
- κατά τόπο αρμοδιότητα
- αποφασιστική και γνωμοδοτική αρμοδιότητα
- ατομική και συλλογική αρμοδιότητα
- αποκλειστική και συντρέχουσα αρμοδιότητα
- δέσμια αρμοδιότητα και διακριτική ευχέρεια των αρμόδιων διοικητικών οργάνων με κριτήριο τις προϋποθέσεις άσκησης της αρμοδιότητας.

Στην καθ' ύλην αρμοδιότητα, η αρμοδιότητα ορίζεται με βάση το αντικείμενό της δηλαδή με βάση το ειδικότερο θέμα το οποίο ρυθμίζεται με την άσκηση της διοικητικής δράσης.

Στην κατά τόπο αρμοδιότητα, η αρμοδιότητα ορίζεται με βάση την ειδική περιοχή στην οποία το διοικητικό όργανο θα ασκήσει το έργο του.

Στην αποφασιστική ή στην γνωμοδοτική αρμοδιότητα, η αρμοδιότητα θα οριστεί με βάση το κριτήριο του χαρακτήρα των αποτελεσμάτων τα οποία θα επιφέρει η άσκηση της δράσης του διοικητικού οργάνου. Ως αποφασιστική θεωρείται η αρμοδιότητα του οργάνου του οποίου η δράση βασίζεται σε κανόνες δικαίου και παράγει έννομα αποτελέσματα άμεσα, ενώ γνωμοδοτική αρμοδιότητα υπάρχει όταν το αρμόδιο όργανο δεν αποφασίζει το ίδιο αλλά βάσει νόμου προβλέπεται η διατύπωση μόνο της γνώμης του ώστε να διαφωτίσει τα αποφασίζοντα όργανα (Πρεβεζάνου, 2011).

Ατομική θεωρείται η αρμοδιότητα όταν το διοικητικό όργανο ενεργεί μόνο του. Όταν όμως βάσει νόμου προβλέπεται ότι για τη ρύθμιση ενός ζητήματος χρειάζεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης τότε έχουμε συλλογική αρμοδιότητα και αυτό διότι περισσότερα από ένα διοικητικά όργανα αποφασίζουν για την έκδοση μιας απόφασης (Πρεβεζάνου, 2011).

Αποκλειστική αρμοδιότητα υπάρχει εφόσον αυτή ασκείται από ένα συγκεκριμένο όργανο. Όταν όμως μια ορισμένη αρμοδιότητα μπορεί να ασκηθεί από περισσότερα όργανα, τότε πρόκειται για συντρέχουσα ή παράλληλη αρμοδιότητα.

Η δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει όταν οριοθετούνται βάσει νόμου οι προϋποθέσεις άσκησης της αρμοδιότητας. Όμως στην περίπτωση κατά την οποία παρέχεται στο αρμόδιο όργανο η δυνατότητα να επιλέξει ανάμεσα σε εξίσου νόμιμες εναλλακτικές δυνατότητες ώστε να αντιμετωπιστεί μια διοικητική υπόθεση, τότε το όργανο μπορεί να ενεργήσει στο πλαίσιο της διακριτικής του ευχέρειας ώστε να αποφασίσει αν θα προβεί σε συγκεκριμένη ενέργεια. Επίσης προτείνεται η δυνατότητα να αποφασίσει πότε θα

αναπτύξει τη δράση του αλλά και να επιλέξει ανάμεσα σε περισσότερες νόμιμες λύσεις (Πρεβεζάνου, 2011).

2.2.3 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Τα συστήματα οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης διακρίνονται σε 3 ακόλουθες μορφές (Κόρσος, 2013):

- το συγκεντρωτικό σύστημα ή διοικητική συγκέντρωση
- το αποκεντρωτικό σύστημα ή αποκέντρωση
- το σύστημα της αυτοδιοίκησης

2.2.3.1 ΤΟ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Σε ένα συγκεντρωτικό σύστημα η διοίκηση λαμβάνει χώρα κυρίως από τα κεντρικά όργανα του κράτους και επεκτείνεται σε ολόκληρη την επικράτεια. Τα κεντρικά διοικητικά όργανα λαμβάνουν αποφάσεις και λειτουργούν ως αρχές που αποφασίζουν για διοικητικά ζητήματα που αφορούν όλη τη χώρα. Αυτό περιλαμβάνει την έκδοση νόμων, κανονισμών και οδηγιών που διέπουν τη λειτουργία της διοίκησης σε εθνικό επίπεδο, καθώς και την εφαρμογή των νόμων και την παροχή δημόσιων υπηρεσιών σε όλη τη χώρα (Μπαμπαλιούτας, 2007).

Τα βασικά χαρακτηριστικά ενός συγκεντρωτικού συστήματος είναι τα κάτωθι (Κόρσος, 2013):

- Άσκηση διοίκησης από το όργανο του νομικού προσώπου του κράτους: Οι αποφάσεις και οι ενέργειες διοίκησης λαμβάνονται από τα κεντρικά όργανα του κράτους, όπως τα υπουργεία και άλλες κεντρικές διοικητικές αρχές.
- Κεντρική ρύθμιση των διοικητικών υποθέσεων: Οι διοικητικές υποθέσεις και οι διοικητικές διαδικασίες ρυθμίζονται κυρίως από τα διοικητικά όργανα που εδρεύουν στο κέντρο της εξουσίας.
- Ιεραρχική εξάρτηση: Οι αποκεντρωμένες ή τοπικές διοικητικές αρχές εξαρτώνται ιεραρχικά από τα κεντρικά κρατικά όργανα. Οι αποφάσεις και οι κατευθύνσεις προέρχονται από το κέντρο και επιβάλλονται στις αποκεντρωμένες δομές.

Αυτό το σύστημα επιτρέπει στο κεντρικό κράτος να διαχειρίζεται και να ελέγχει τις διοικητικές υποθέσεις σε ολόκληρη την επικράτεια, εξασφαλίζοντας ομοιογενή εφαρμογή των κανόνων και των πολιτικών. Ωστόσο, μπορεί να προκαλέσει έλλειψη ευελιξίας και απομάκρυνση της διοίκησης από τις τοπικές ανάγκες και πραγματικότητα (Κόρσος, 2013).

Από τα ανωτέρω χαρακτηριστικά προκύπτει το γεγονός ότι το σύνολο των ζητημάτων της κρατικής εξουσίας αποφασίζονται και ρυθμίζονται από την κεντρική διοίκηση (Τόχος, 2010).

Τα κύρια πλεονεκτήματα του συγκεντρωτικού συστήματος είναι τα κάτωθι (Κόρσος, 2013):

- Η διοικητική συγκέντρωση, συντέλεσε στο γεγονός της δημιουργίας μιας ιεραρχικά αυστηρά δομημένης διοίκησης, με αποφασιστικές αρμοδιότητες μόνο στα όργανα που βρίσκονται ιεραρχικά στην κορυφή, ενώ οι αρμοδιότητες των περιφερειακών οργάνων είναι να εκτελούν τις κεντρικές αποφάσεις.
- Η διοικητική συγκέντρωση μέσα από την άσκηση αυστηρού ελέγχου, από την κεντρική κρατική διοίκηση στους διοικητικούς μηχανισμούς κατά την άσκηση των διοικητικών υποθέσεων από τις τοπικές και περιφερειακές διοικήσεις, διασφαλίζει την ομοιόμορφη λειτουργία της διοίκησης και συμβάλλει στην ενίσχυση της ενότητας του κράτους.

Εντούτοις, το συγκεντρωτικό σύστημα παρουσιάζει τα κάτωθι μειονεκτήματα (Παναγόπουλος, 1988):

- Οι κεντρικές υπηρεσίες οι οποίες είναι αποκλειστικά αρμόδιες για να ρυθμίζουν τις διοικητικές υποθέσεις υπερφορτώνονται με το σύνολο των εκ διοικητικής φύσεως θεμάτων και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση στην εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής. Σταδιακά αυτό έφερε ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ενός αναποτελεσματικού διοικητικού μηχανισμού.
- Ένα ακόμη μειονέκτημα του συστήματος της συγκεντρωτικής διοίκησης είναι η απρόσωπη διεκπεραίωση των υποθέσεων που αφορούν πολίτες οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στο σύνολο της χώρας, από κεντρικά όργανα τα οποία δεν έχουν την ίδια αντίληψη για τα διοικητικά προβλήματα.
- Επιπλέον η συγκεντρωτική διοίκηση δεν έχει τη δύναμη να ικανοποιεί συμφέροντα τα οποία ποικίλλουν από τόπο σε τόπο με μέτρα τα οποία να είναι ομοιόμορφα. Ως εκ τούτου η συγκεντρωτική διοίκηση αποδεικνύεται αναποτελεσματική.

2.2.3.2 ΤΟ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το αποκεντρωτικό σύστημα περιλαμβάνει τη διοικητική διαίρεση της χώρας σε μικρότερες ή μεγαλύτερες περιφέρειες βάσει γεωγραφικών κριτηρίων. Αυτές οι περιφέρειες λειτουργούν ως αποκεντρωμένες διοικητικές μονάδες και ασκούν ορισμένες

διοικητικές αρμοδιότητες σε επίπεδο περιφέρειας. Ενώ οι περιφέρειες έχουν διοικητική εξουσία σε καθορισμένες υποθέσεις, δεν διαθέτουν δική τους νομική προσωπικότητα. Αντίθετα, λειτουργούν ως περιφερειακές κρατικές υπηρεσίες, δηλαδή ως διοικητικές δομές που εντάσσονται στο γενικότερο νομικό πλαίσιο του κράτους.

Η ιδέα πίσω από το αποκεντρωτικό σύστημα είναι να επιτραπεί η διοίκηση και η λήψη αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο, προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής. Αυτό επιτρέπει μια πιο αποτελεσματική και ευέλικτη διοίκηση, καθώς οι αποφάσεις μπορούν να λαμβάνονται πιο κοντά στους πολίτες και να ανταποκρίνονται στις τοπικές ανάγκες και πραγματικότητα (Μακρυδημήτρης, 2004).

Κατά τις επιταγές του άρθρου 101 του Συντάγματος, το Ελληνικό Κράτος οργανώνεται και διοικείται στην βάση του αποκεντρωτικού συστήματος, σύμφωνα με το οποίο η χώρα διοικητικά διαιρείται σε μικρότερες ή μεγαλύτερες περιφέρειες βάση ορισμένων κριτηρίων (Βεγλερής, 1963). Στις διοικητικές αυτές περιοχές, την γενική αποφασιστική αρμοδιότητα σε υποθέσεις που τις αφορούν έχουν τα περιφερειακά όργανα του κράτους, όπως ο νόμος ορίζει, ενώ τα κεντρικά όργανα διατηρούν κατά κύριο λόγο επιτελικές και συντονιστικές αρμοδιότητες (hellenicparliament.gr).

2.2.3.3 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Η διοικητική αποκέντρωση πράγματι έχει αναδειχθεί στην Ελλάδα ως ένα από τα επιτυχημένα συστήματα διοικητικής οργάνωσης. Αποτελεί ένα μέσο για τη θεραπεία των περιθωριακών αναγκών των τοπικών κοινοτήτων και την αντιμετώπιση των τοπικών προβλημάτων με πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Μέσω της διοικητικής αποκέντρωσης, οι αποφάσεις λαμβάνονται σε τοπικό επίπεδο από τα αρμόδια περιφερειακά όργανα, τα οποία έχουν καλύτερη γνώση των τοπικών αναγκών και πραγματικοτήτων. Αυτό επιτρέπει την πιο αποτελεσματική και ταχεία αντιμετώπιση των προβλημάτων και την παροχή υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πολιτών. Επιπλέον, η διοικητική αποκέντρωση συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό της κρατικής διοίκησης, καθώς ενθαρρύνει την ανάπτυξη τοπικών δομών και την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Μέσω αυτής της διαδικασίας, προωθείται η αυτονομία και η συμμετοχή των τοπικών φορέων στην λήψη αποφάσεων και στη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων.

Συνολικά, η διοικητική αποκέντρωση επιτρέπει την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία της δημόσιας διοίκησης, την προσαρμογή της στις τοπικές ανάγκες και την προώθηση του εκσυγχρονισμού του δημόσιου τομέα.

Τα κύρια στοιχεία της διοικητικής αποκέντρωσης είναι (Κοντόγιωργα-Θεοχαροπούλου, 1982):

- Συνύπαρξη κεντρικών και περιφερειακών κρατικών οργάνων: Η διοίκηση λαμβάνει χώρα τόσο σε κεντρικό επίπεδο, μέσω των κεντρικών κρατικών οργάνων, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, μέσω των περιφερειακών κρατικών οργάνων. Αυτή η συνύπαρξη διασφαλίζει την ισορροπία και την αποτελεσματική λειτουργία της δημόσιας διοίκησης.
- Γενική αποφασιστική αρμοδιότητα των περιφερειακών αρχών: Οι περιφερειακές αρχές αποκτούν γενική αρμοδιότητα για την επίλυση των υποθέσεων που αφορούν την περιφέρειά τους. Αυτό τους επιτρέπει να λαμβάνουν αποφάσεις που ανταποκρίνονται στις τοπικές ανάγκες και προβλήματα.
- Ιεραρχική εξάρτηση: Οι περιφερειακές αρχές υπόκεινται σε ιεραρχική εξάρτηση από την κεντρική κρατική διοίκηση. Αυτό σημαίνει ότι οι αποφάσεις και η δράση των περιφερειακών οργάνων ελέγχονται και εγκρίνονται από την ανώτερη ιεραρχία.

Επιχειρώντας μια σύντομη ιστορική επισκόπηση της διοικητικής αποκέντρωσης και αυτοδιοικητικής παράδοσης της χώρας μας διαπιστώνουμε ότι έχει μακρά ιστορία που εκκινεί πολύ πίσω στο παρελθόν, στις ελεύθερες περιοχές της Τουρκοκρατούμενης ακόμα Ελλάδας, όπου τοπικά συμβούλια και δημογέροντες, διαφέντευαν και διαχειρίζονταν το μεγαλύτερο μέρος των θεμάτων και προβλημάτων που αφορούσαν την καθημερινή ζωή των τοπικών κοινωνιών.

Το 1828 στην πρώτη διοικητική διαίρεση που επιχειρήθηκε μετά την απελευθέρωση με κυβερνήτη τον Ιωάννη Καποδίστρια, η χώρα «διαιρέθηκε σε δεκατρία θέματα ή επιτροπείες με επιμέρους επαρχίες, στην διοικητική αυτή αποκέντρωση δεν προβλεπόταν ο θεσμός της αυτοδιοίκησης, καθώς το νέο κράτος άρχισε να δομείται πάνω στο συγκεντρωτικό σύστημα εξουσίας» (el.wikipedia.org) .

Στην συνέχεια και κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από την αντιβασιλεία, η κυβέρνηση Μαυροκορδάτου το 1833, επιχείρησε εξ' αρχής την διοικητική διαίρεση της χώρας, διαίρεση η οποία και επικυρώθηκε με το Β.Δ. 3/15.4.1833 «Περί διαίρεσεως του βασιλείου και της διοικήσεώς του». Το τότε βασίλειο διαιρέθηκε σε δέκα νομούς (νομαρχίες) και σε σαράντα δύο επαρχίες. (el.wikipedia.org). Την ίδια χρονιά με το Β.Δ.

της 27-12-1833 περί συστάσεων δήμων, συστάθηκαν οι πρώτοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης «αν και όχι με το σύγχρονό τους χαρακτήρα (el.wikipedia.org).

Ο νόμος ΔΝΖ'/1912 αποτέλεσε έναν σημαντικό θεσμικό πλαίσιο για την αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα. Με τον εν λόγω νόμο, παραχωρήθηκε πλήρης αυτονομία στους δήμους και τις κοινότητες, ενώ οι νομαρχίες παρέμεναν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης. Συγκεκριμένα, οι δήμοι και οι κοινότητες απέκτησαν τη δυνατότητα να αποφασίζουν και να διοικούν τα τοπικά τους θέματα, όπως η οργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οικονομική διαχείριση, η υποδομή, η εκπαίδευση και η υγεία. Αυτό συνιστά σημαντική απόκλιση από το συγκεντρωτικό σύστημα εξουσίας που επικρατούσε στο παρελθόν.

Ταυτόχρονα, ο νομάρχης, ως εκπρόσωπος της εκτελεστικής εξουσίας στο νομό, εξακολούθησε να διαδραματίζει έναν σημαντικό ρόλο στην περιοχή. Ωστόσο, η εξουσία του ήταν περιορισμένη σε σχέση με την αυτονομία που απολάμβαναν οι δήμοι και οι κοινότητες. Μετά τον νόμο ΔΝΖ'/1912, η αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα έχει υποστεί πολλές εξελίξεις και αλλαγές με την πάροδο του χρόνου, καθιστώντας την αυτοδιοίκηση ένα σημαντικό θεσμό για τη διακυβέρνηση των τοπικών περιοχών στη χώρα (άρθρο 1 του νόμου 517/1914).

Η γεωγραφική διαίρεση της Ελλάδας σε νομούς ήταν μία σημαντική διοικητική διαίρεση. Ο κρατικός νομάρχης αποτελούσε το κύριο διοικητικό όργανο του νομού και είχε σημαντικές αρμοδιότητες σε συγκεκριμένη εδαφική περιοχή του νομού, ωστόσο, υπόκειτο στον ιεραρχικό έλεγχο και την εποπτεία της κεντρικής διοίκησης. Οι αρμοδιότητες του κρατικού νομάρχη περιλάμβαναν τη διοίκηση και τον έλεγχο των τοπικών υπηρεσιών, την εφαρμογή των νόμων και των κανονισμών στην περιοχή του, καθώς και την προώθηση των τοπικών αναπτυξιακών πολιτικών. Ο κρατικός νομάρχης είχε εξουσία λήψης αποφάσεων και διαχείρισης των τοπικών υποθέσεων, αλλά υπόκειτο στις κατευθυντήριες γραμμές και τις οδηγίες της κεντρικής διοίκησης.

Ο στόχος της κεντρικής διοίκησης ήταν να διατηρεί τον έλεγχο και τη συνοχή σε όλη τη χώρα, ενώ παράλληλα έδινε στους νομάρχες την ευελιξία να ανταποκρίνονται στις τοπικές ανάγκες και προκλήσεις. Έτσι, το σύστημα των νομών και των κρατικών νομαρχών συνέβαλε στον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της κρατικής διοίκησης, προσφέροντας τη δυνατότητα πιο αποτελεσματικής διοίκησης σε τοπικό επίπεδο (Κοντόγιωργα-Θεοχαροπούλου, 1982).

Η διοικητική αποκέντρωση και ο θεσμός της αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα αντιμετώπισαν πολλές προκλήσεις και δυσκολίες κατά τη διάρκεια των ετών. Η πολιτική αστάθεια και

οι αλλαγές στο πολιτικό περιβάλλον είχαν συχνά επιπτώσεις στον θεσμό της αυτοδιοίκησης.

Ωστόσο, παρά τις δυσκολίες, η αυτοδιοίκηση κατάφερε να διατηρηθεί αναλλοίωτη για περίπου έναν αιώνα, έως τη δεκαετία του 1990. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο θεσμός της αυτοδιοίκησης εξελίχθηκε και ενισχύθηκε, με τη θέσπιση νέων νόμων και την επέκταση των αρμοδιοτήτων των τοπικών αρχών. Αυτή η εξέλιξη οδήγησε σε μια πιο σταθερή και δυναμική αυτοδιοίκηση, που επέτρεψε στις τοπικές αρχές να αναλάβουν περισσότερες ευθύνες στην περιοχή τους και να ανταποκριθούν καλύτερα στις ανάγκες και τις προσδοκίες των κατοίκων. Έτσι, η αυτοδιοίκηση έχει καταστεί ένας σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη και τη διακυβέρνηση των τοπικών κοινοτήτων στην Ελλάδα (el.wikipedia.org).

Μετά το διάβα τόσων χρόνων όπως αναφέραμε και στην προηγούμενη παράγραφο και την ωρίμανση του θεσμού των νομαρχιών ως αποκεντρωμένων μονάδων, η Ελληνική πολιτεία στα μέσα της δεκαετίας του 1980 και στα πλαίσια εξέλιξης του αποκεντρωτικού συστήματος της χώρας, εισάγει το θεσμό της περιφέρειας ως αποκεντρωμένο σύστημα δευτέρου βαθμού. Ο σκοπός της σύστασης των περιφερειών ήταν «ο σχεδιασμός, προγραμματισμός και συντονισμός της περιφερειακής ανάπτυξης». (άρθρο 61 Ν. 1622/1986). Η ανάγκη αυτή προέκυψε προκειμένου να υπάρχει ορθολογική διαχείριση των κοινοτικών προγραμμάτων για την χρηματοδότηση έργων σε ολόκληρη την επικράτεια (syntagmawatch.gr).

Η κυβέρνηση του Α. Παπανδρέου το 1994 με τον Ν. 2218/94 καθιέρωσε τον θεσμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, οι πρώην κρατικές Νομαρχίες μετεξελίχθηκαν σε αυτοδιοικούμενους οργανισμούς και οι περιφέρειες έγιναν το επίκεντρο του αποκεντρωτικού συστήματος της χώρας, όμως το νέο οργανωτικό σχήμα δεν απέδωσε τα αναμενόμενα (Κοντόγιωργα – Θεοχαροπούλου, 2000).

Η μεγαλύτερη μεταρρύθμιση και μεταβολή στη διοικητική αποκέντρωση της Ελλάδας έλαβε χώρα με το Ν. 3852/2010, γνωστό και ως "Πρόγραμμα Καλλικράτης". Αυτός ο νόμος εισήγαγε σημαντικές αλλαγές στην οργάνωση και τη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης. Βάσει του νόμου 3852/2010, οι πρώην νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν από τις αιρετές περιφέρειες. Οι περιφέρειες έγιναν η δεύτερη βαθμίδα αυτοδιοίκησης και είχαν ως αποστολή το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την υλοποίηση πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο.

Η μεταρρύθμιση της αποκέντρωσης με το Πρόγραμμα Καλλικράτης είχε ως στόχο «την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης, τη μείωση γραφειοκρατίας και τη βελτίωση της

παροχής δημόσιων υπηρεσιών σε πιο αποτελεσματικό επίπεδο». Επιπλέον, σύμφωνα με τον νόμο, δημιουργήθηκαν οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ως αποκεντρωμένες μονάδες διοίκησης του κράτους. Συγκεκριμένα, ορίστηκαν έξι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, κάθε μία από τις οποίες είχε ένα Γενικό Γραμματέα να την διευθύνει (Αιτιολογική Έκθεση).

2.2.3.4 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η αυτοδιοίκηση αναφέρεται σε ένα ιδιαίτερο σύστημα διοικητικής οργάνωσης σε τοπικό επίπεδο. Σε αυτό το σύστημα, η αποφασιστική δημόσια διοίκηση ασκείται από ένα ξεχωριστό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, που είναι η τοπική αυτοδιοίκηση. Η αυτοδιοίκηση ασχολείται με τη διοίκηση και τη λήψη αποφάσεων για ζητήματα που αφορούν την τοπική κοινότητα και την εδαφική έκταση του συγκεκριμένου τοπικού οργανισμού. Από την άλλη πλευρά, η διοικητική αποκέντρωση αναφέρεται σε ένα σύστημα όπου η διοίκηση εξουσιοδοτείται και αποκεντρώνεται σε περιφερειακά όργανα. Στην περίπτωση της διοικητικής αποκέντρωσης, το γεωγραφικό κριτήριο είναι η περιφέρεια, και οι περιφέρειες αναλαμβάνουν την άσκηση της δημόσιας διοίκησης σε συγκεκριμένη επικράτεια.

Συνοψίζοντας, η αυτοδιοίκηση εστιάζει στην τοπική αυτονομία και την εδαφική έκταση του τοπικού οργανισμού, ενώ η διοικητική αποκέντρωση επικεντρώνεται στην εκχώρηση εξουσιών σε περιφερειακά όργανα για τη διοίκηση συγκεκριμένης περιοχής (Μπέσιλα – Βήκα, 2011).

Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του πολιτεύματος της Ελλάδας και αποτελεί έναν θεσμό που εμπλουτίζει το δημόσιο βίο των Ελλήνων. Μέσω της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων που αφορούν την τοπική τους κοινότητα, να εκλέγουν τους εκπροσώπους τους και να επηρεάζουν τις δημόσιες πολιτικές που θα εφαρμοστούν σε αυτήν (Μακρυδημήτρης και Λιβεράκος, 1999).

Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου του κράτους, όπου η πολιτική ασκείται σε χωρικές μονάδες με δική τους νομική υπόσταση, όργανα και αρμοδιότητες που αφορούν τις τοπικές υποθέσεις (Πετράκος και Ψυχάρης, 2004)

Ο χαρακτήρας της αυτοδιοίκησης είναι αμιγώς διοικητικός και δεν υπάρχει κατανομή άλλης εξουσίας ανάμεσα στην κεντρική διοίκηση και στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Το άρθρο 102 του Συντάγματος περιγράφει τα βασικά στοιχεία της τοπικής αυτοδιοίκησης και των οργανισμών της. Ορίζονται οι εξής κύριες αρχές και στοιχεία (hellenicparliament.gr):

- Οι τοπικές υποθέσεις διοικούνται από τους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού.
- Οι οργανισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία.
- Το Κράτος ασκεί εποπτεία στους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία περιορίζεται αποκλειστικά στον έλεγχο νομιμότητας και δεν μπορεί να περιορίσει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους.
- Οι φόροι και τέλη που καθορίζονται υπέρ των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι αποκτήματα του Κράτους και η είσπραξη και κατανομή τους μεταξύ των οργανισμών καθορίζεται με νόμο.
- Υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας συνδέσμων οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης, που διοικούνται από αιρετά όργανα, για την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών και τη γενική άσκηση αρμοδιοτήτων.
- Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από τα κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων.
- Με νόμο μπορεί να οριστεί ο καθορισμός και η είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, ΘΕΣΠΙΣΗ ΝΟΜΩΝ, ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

3.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ (ΑΡΘΡΑ 53-56)

Σύμφωνα με το άρθρο 53 του νόμου 4622/2019, η παρακολούθηση του κυβερνητικού έργου περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- Αξιολόγηση της υλοποίησης των σχεδίων δράσης των υπουργείων σε μηνιαία βάση σε επίπεδο κεντρικό. Αυτή η αξιολόγηση επικεντρώνεται στην πρόοδο και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί.
- Αξιολόγηση του Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής, το οποίο αποτελεί έναν συνολικό σχεδιασμό των κυβερνητικών πολιτικών, προκειμένου να κατορθώνει η εκάστοτε κυβέρνηση να πραγματοποιεί τους στόχους της.

Η παρακολούθηση της τοπικής αυτοδιοίκησης γίνεται σε πολιτικό επίπεδο από το Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο είναι υπεύθυνο για την υλοποίηση των πολιτικών και των αποφάσεων που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση. Το Υπουργικό Συμβούλιο συνεργάζεται με τις τοπικές αρχές, παρακολουθεί την εφαρμογή των πολιτικών και

προβαίνει σε αναθεωρήσεις και αξιολογήσεις των προγραμμάτων και των δράσεων που υλοποιούνται σε τοπικό επίπεδο.

Επίσης, οι συλλογικές κυβερνητικές αρχές, όπως οι υπουργοί και οι υφυπουργοί, παρακολουθούν στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους θέματα, δραστηριότητες και λειτουργίες που σχετίζονται με την τοπική αυτοδιοίκηση. Αυτές οι αρχές επιβλέπουν και αξιολογούν τις δραστηριότητες των τοπικών αρχών και διασφαλίζουν τη συμμόρφωσή τους προς τις πολιτικές και τους στόχους της κυβέρνησης. Τέλος, οι Πολιτικές Επιτροπές Παρακολούθησης Δημοσίων Πολιτικών αξιολογούν και παρακολουθούν την υλοποίηση των πολιτικών σε συγκεκριμένους τομείς. Ο σκοπός αυτής της παρακολούθησης είναι να διασφαλιστεί η προώθηση και η επίτευξη των στόχων της κυβέρνησης και η αξιολόγηση της απόδοσής της σε διάφορους τομείς και επίπεδα (lawspot.gr).

Η παρακολούθηση του κυβερνητικού έργου γίνεται επίσης σε διοικητικό επίπεδο μέσω των Διυπουργικών Ομάδων Εργασίας. Αυτές οι ομάδες συστήνονται από την Προεδρία της Κυβέρνησης, η οποία αποτελεί αυτοτελή επιτελική δημόσια υπηρεσία, η οποία συστάθηκε με το νόμο 4622/2019 και συμμετέχουν σ' αυτές υπηρεσιακοί παράγοντες από κάθε υπουργείο, καθώς και στελέχη της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

Κάθε χρόνο, σύμφωνα με το άρθρο 54 του νόμου 4622/2019, πραγματοποιείται ετήσια συνάντηση των γενικών διευθυντών της κεντρικής δημόσιας διοίκησης. Σε αυτήν παρίσταται η πολιτική ηγεσία, που περιλαμβάνει τον πρωθυπουργό, τα μέλη της κυβέρνησης, τους υφυπουργούς και τους γενικούς και ειδικούς γραμματείς. Ο βασικός στόχος είναι ο απολογισμός του κυβερνητικού έργου του προηγούμενου έτους και η παρουσίαση των κατευθυντήριων γραμμών του κυβερνητικού προγραμματισμού για το επόμενο έτος, καθώς και του ετήσιου προϋπολογισμού. Κατά τη διάρκειά της, ο υπηρεσιακός γραμματέας μπορεί να παρουσιάσει λεπτομέρειες του σχεδίου δράσης του υπουργείου, εάν είχε εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη της συνάντησης, υπό τη μέριμνα της προεδρίας της κυβέρνησης (lawspot.gr).

Την παρακολούθηση της υλοποίησης του κυβερνητικού έργου, σύμφωνα με το άρθρο 55 του παραπάνω νόμου έχει η Πολιτική Επιτροπή στην οποία συμμετέχουν όλοι οι αρμόδιοι Γενικοί και Ειδικοί Γραμματείς. Οι αρμοδιότητές της περιλαμβάνουν την άρση διυπουργικών διαφορών, την προτίμηση και υποστήριξη των συνεδριάσεων του υπουργικού συμβουλίου και άλλων κυβερνητικών οργάνων. Επιπλέον, η Πολιτική Επιτροπή μπορεί να συγκληθεί εκτάκτως, εάν κριθεί απαραίτητο, με πρόσκληση του αρμόδιου στελέχους της Προεδρίας της Κυβέρνησης. Η παρουσία της Πολιτικής

Επιτροπής εξασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία και συνεργασία των αρμόδιων φορέων και τη συνοχή στην υλοποίηση των πολιτικών προγραμμάτων της κυβέρνησης.

Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων εφαρμογής ρυθμίσεων, πραγματοποιείται αφού περάσουν τρία έτη από την έναρξη της ρύθμισης και πριν την παρέλευση πενταετίας, όπως προβλέπεται από το άρθρο 66 του νόμου 4622/2019. Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης, «εκτιμάται» το κόστος που απαιτήθηκε για την εφαρμογή της ρύθμισης, καθώς και οι επιπτώσεις και επακόλουθες συνέπειες που προέκυψαν από αυτήν. Επιπλέον, εκτιμάται το όφελος ή τα θετικά αποτελέσματα που προήλθαν από την εφαρμογή της ρύθμισης.

Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων από την εφαρμογή της ρύθμισης όπως επίσης και η πρόταση για νέα ρύθμιση υποβάλλονται προς εκτίμηση στην Προεδρία της Κυβέρνησης.

3.2 ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗ (ΑΡΘΡΑ 57 – 64 Ν. 4622/2019)

Η νομοπαρασκευαστική διαδικασία περιλαμβάνει σύμφωνα με το άρθρο 57, τα νομοσχέδια, τις προσθήκες, τις τροπολογίες και τις πράξεις οι οποίες περιέχουν γενικούς και απρόσωπους κανόνες δικαίου. Από την άλλη πλευρά, η καλή νομοθέτηση αναφέρεται στην πολιτική διαμόρφωση αρχών και μέσων με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των ρυθμίσεων και των διαδικασιών παραγωγής τους. Τέλος, η ρυθμιστική διακυβέρνηση περιλαμβάνει τον ρυθμιστικό προγραμματισμό, την τήρηση των αρχών καλής νομοθέτησης και τη λήψη πολιτικών μέτρων για την προώθηση τους (lawspot.gr).

Σύμφωνα με το άρθρο 57, η Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων ορίζεται ως η αρμόδια υπηρεσία για τον αποτελεσματικό συντονισμό και την εφαρμογή της ρυθμιστικής διακυβέρνησης. Η γενική γραμματεία αυτή επιφορτίζεται με την προετοιμασία, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της νομοθετικής διαδικασίας, καθώς και με τη διεξαγωγή μελετών και αξιολογήσεων για την βελτίωση της νομοθεσίας και των ρυθμίσεων. Σκοπός της είναι η διασφάλιση της ποιότητας της νομοθεσίας και η ενίσχυση της αρμονικής ανάπτυξης του δικαίου.

Οι αρχές καλής νομοθέτησης που πρέπει να τηρούνται ορίζονται στο άρθρο 58 του 4622/2019 και είναι οι εξής:

- Αναλογικότητα: Οι ρυθμίσεις πρέπει να είναι ανάλογες προς τον στόχο που επιδιώκουν να επιτύχουν.
- Απλότητα: Οι ρυθμίσεις πρέπει να είναι κατανοητές και ευανάγνωστες από τους πολίτες.

- Σαφήνεια: Το περιεχόμενο των ρυθμίσεων πρέπει να είναι σαφές και ακριβές.
- Αποφυγή απόκλισης από τη γενική πολιτική: Οι ρυθμίσεις πρέπει να είναι συνεπείς με την γενική πολιτική και να μην αποκλίνουν από αυτήν.
- Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα: Οι ρυθμίσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές και να επιτυγχάνουν τους στόχους τους με τον πιο αποδοτικό τρόπο.
- Διαφάνεια: Οι ρυθμίσεις πρέπει να είναι προσβάσιμες σε όλους και να υπάρχει η δυνατότητα υποβολής προτάσεων σχετικά με αυτές.
- Επικουρικότητα και λογοδοσία: Οι αρμοδιότητες πρέπει να είναι καθορισμένες με σαφήνεια και να είναι γνωστό ποιος είναι υπεύθυνος για την λήψη αποφάσεων.
- Ασφάλεια δικαίου: Οι ρυθμίσεις πρέπει να παρέχουν σαφείς και προβλέψιμες κανόνες που εφαρμόζονται με αξιοπιστία.
- Ισότητα των φύλων: Οι ρυθμίσεις πρέπει να προωθούν την ισότητα των φύλων και να αποτρέπουν τις διακρίσεις.
- Δημοκρατική νομιμοποίηση: Οι ρυθμίσεις πρέπει να συνάδουν με τις αρχές του δημοκρατικού πολιτεύματος και να έχουν την νομιμοποίηση του νόμου.

Οι Αρχές της Καλής Νομοθέτησης κυρίως εφαρμόζονται (lawspot.gr):

- κατά τη διαδικασία της κατάρτισης σχεδίων προτάσεων νόμων όπως επίσης και κανονιστικών πράξεων
- κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης των νόμων και των κανονιστικών πράξεων
- κατά την απλούστευση και την αναμόρφωση των ρυθμίσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 59, προβλέπονται ειδικοί κανόνες για τη σύνταξη νομοσχεδίων. Οι διατάξεις αναφέρουν ότι η έναρξη ισχύος των ρυθμίσεων καθορίζεται σε ιδιαίτερο άρθρο, ενώ εάν υπάρχουν συγκεκριμένες διατάξεις που διαφέρουν από τις υπόλοιπες ως προς τον χρόνο έναρξης ισχύος, αυτό πρέπει να ορίζεται ρητά σε ανεξάρτητη, ολοκληρωμένη και αριθμημένη παράγραφο με αναφορά στη σχετική διάταξη και τον χρόνο έναρξης της ισχύος.

Σύμφωνα με το άρθρο 60, ο καθορισμός της έναρξης ισχύος κάθε ρύθμισης πρέπει να διασφαλίζει τον απαραίτητο χρόνο για την προσαρμογή στις νέες ρυθμίσεις. Συγκεκριμένα, ο χρόνος αυτός δεν μπορεί να είναι μικρότερος από δύο μήνες.

Όσον αφορά τη διαβούλευση, σύμφωνα με το άρθρο 61, αυτή επιτυγχάνεται μέσω της δημοσιοποίησης της ρύθμισης που σχεδιάζεται. Ο σκοπός αυτής της διαδικασίας είναι η έγκαιρη και ορθή ενημέρωση και συμμετοχή κάθε ενδιαφερόμενου. Η Προεδρία της

Κυβέρνησης είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία διαβούλευσης, σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία του υπουργείου που έχει τη νομοθετική πρωτοβουλία (lawspot.gr):

Σύμφωνα με το άρθρο 62, κάθε σχέδιο νόμου ή τροπολογία, καθώς και κάθε κανονιστική απόφαση, πρέπει να συνοδεύεται από Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης. Η Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες (lawspot.gr):

- Αιτιολογική έκθεση: Περιλαμβάνει την εξήγηση του προβλήματος που η ρύθμιση σκοπεύει να επιλύσει, καθώς και τους σαφώς καθορισμένους στόχους που έχουν τεθεί.
- Έκθεση του γενικού Λογιστηρίου του Κράτους: Περιλαμβάνει τη δημοσιονομική επίπτωση της ρύθμισης στον προϋπολογισμό της Γενικής Κυβέρνησης.
- Ειδική έκθεση: Υποβάλλεται όταν κατατίθεται νομοσχέδιο που έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση εσόδων ή την αύξηση δαπανών.
- Έκθεση Γενικών Συνεπειών: Αναλύει τις συνέπειες της ρύθμισης, περιλαμβάνοντας τα οφέλη, το κόστος και τους κινδύνους που αυτή συνεπάγεται.
- Έκθεση Νομιμότητας: Προβλέπεται η υποβολή ενός περιληπτικού απολογισμού της νομιμότητας της ρύθμισης.
- Πίνακας με τις τροποποιούμενες ή καταργούμενες διατάξεις: Αναφέρεται κατάλογος με τις υφιστάμενες νομικές διατάξεις που τροποποιούνται ή καταργούνται από τη ρύθμιση.
- Έκθεση εφαρμογής της ρύθμισης: Παρέχεται αναλυτική περιγραφή των οργάνων της διοίκησης που είναι αρμόδια για την εφαρμογή της ρύθμισης.

Ο σκοπός αυτής της ανάλυσης είναι να διασφαλιστεί ότι οι επιπτώσεις και οι συνέπειες της ρύθμισης έχουν εξεταστεί και κατανοηθεί πλήρως πριν από τη λήψη απόφασης.

Σύμφωνα με το άρθρο 63, η νομοπαρασκευαστική διαδικασία ξεκινά με πρωτοβουλία του αρμόδιου Υπουργού. Ο Υπουργός υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων τα εξής:

- Προσχέδιο νόμου: Πρόκειται για το αρχικό σχέδιο του νόμου που προτείνεται για εκπόνηση.
- Προκαταρκτική ανάλυση συνεπειών ρύθμισης: Πρόκειται για μια προκαταρκτική αξιολόγηση των επιπτώσεων και των συνεπειών που αναμένεται να έχει η ρύθμιση.
- Κατευθυντήριες γραμμές του σχεδίου νόμου: Αναφέρονται οι κατευθυντήριες γραμμές και τα κύρια στοιχεία που πρέπει να συμπεριληφθούν στο τελικό σχέδιο

νόμου. Το σχέδιο νόμου υποβάλλεται στην Υπηρεσία Συντονισμού του αντίστοιχου Υπουργείου, η οποία το αποστέλλει στη Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων για την έναρξη της παρασκευαστικής διαδικασίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 64, συστήνεται η Επιτροπή Αξιολόγησης Πληρότητας Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας. Η επιτροπή αυτή αξιολογεί την εφαρμογή και την τήρηση των αρχών της καλής νομοθέτησης στα σχέδια νόμων και άλλων πράξεων νομοθετικού περιεχομένου πριν αποσταλούν στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Οι αρμοδιότητες της περιλαμβάνουν τη διερεύνηση της πραγματικότητας των προτεινόμενων ρυθμίσεων, τη συμβατότητά τους με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το διεθνές δίκαιο, καθώς και την εξέταση ζητημάτων επικάλυψης και συγκρούσεων μεταξύ των προτεινόμενων ρυθμίσεων και των ισχυόντων διατάξεων. Η επιτροπή συνεισφέρει στη βελτίωση της ποιότητας της νομοθεσίας και στη διασφάλιση της νομικής ασφάλειας. Η Επιτροπή Αξιολόγησης Πληρότητας Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον έλεγχο και την ποιότητα των νομοπαρασκευαστικών διαδικασιών και εξασφαλίζει την τήρηση των αρχών αλλά και την τήρηση της καλής νομοθέτησης.

3.3 ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

3.3.1 ΚΩΛΥΜΑΤΑ, ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ, ΑΠΟΦΥΓΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ (ΑΡΘΡΑ 68-76)

Όσοι έχουν καταδικαστεί ή παραπεμφθεί με τελεσίδικο βούλευμα για κακούργημα ή έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα λόγω καταδίκης, δεν διορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 69, στις αντίστοιχες θέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 68. Επιπλέον, πρόσωπα που υπόκεινται σε απαγόρευση διορισμού δεν διορίζονται σε οποιαδήποτε θέση στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα του Δημοσίου Τομέα. Για τα άτομα που emίπτουν στις δύο πρώτες κατηγορίες, αυτοδικαίως αναστέλλεται η άσκηση επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς και δημοσίου λειτουργήματος ή καθηκόντων στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα του Δημοσίου Τομέα. Για τα άτομα που emίπτουν στην τρίτη κατηγορία, απαγορεύεται η άσκηση επαγγελματικής ή επιχειρηματικής δραστηριότητας που σχετίζεται με τη δραστηριότητα του φορέα στον οποίο διορίζονται, καθώς και δημοσίου λειτουργήματος ή καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα του Δημοσίου Τομέα.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 68 αναφέρεται στην απαγόρευση σύναψης συμβάσεων από τα άτομα που καλύπτονται από τις προηγούμενες διατάξεις. Συγκεκριμένα, αυτά τα άτομα

δεν μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με το Δημόσιο ή άλλα νομικά πρόσωπα του Δημοσίου Τομέα, από τις οποίες να προκύπτει οποιοδήποτε όφελος για αυτούς ή για τρίτους. Η απαγόρευση αυτή ισχύει επίσης για τους συζύγους, τους συμβίους και τα προστατευόμενα τέκνα τους. Επιπλέον, τα προαναφερόμενα άτομα απαγορεύεται να προβαίνουν στην σύναψη σύμβασης ή συμβάσεων με τον φορέα στον οποίο ασκούν καθήκοντα, καθώς και με τους φορείς που εποπτεύονται από αυτόν. Τέλος, η απαγόρευση ισχύει και για οποιαδήποτε μορφή εταιρείας ή επιχείρησης, στην οποία συμμετέχουν ως κύριοι μέτοχοι ή ως ομόρρυθμοι, ετερόρρυθμοι ή περιορισμένης ευθύνης εταίροι ή διατηρούν την ιδιότητα ανώτατων διοικητικών στελεχών. (lawspot.gr).

Το άρθρο 71 ορίζει τις υποχρεώσεις των ατόμων που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, αυτά τα άτομα πρέπει να είναι ακεράια, αντικειμενικά, αμερόληπτα, διαφανή και κοινωνικά υπεύθυνα. Πρέπει να ενεργούν αποκλειστικά υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και να τηρούν τους κανόνες εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας για θέματα που έχουν γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Επιπλέον, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, υποχρεούνται να απέχουν από τη διαχείριση συγκεκριμένων υποθέσεων εάν υπάρχει περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων. Σύγκρουση συμφερόντων αντιστοιχεί σε οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία η αμερόληπτη εκτέλεση των καθηκόντων τους επηρεάζεται αντικειμενικά.

Οι υποχρεώσεις αυτές έχουν σκοπό να διασφαλίσουν την ευσυνείδητη, αμερόληπτη και αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων των διοριζόμενων προσώπων στο δημόσιο τομέα.

Σύμφωνα με το άρθρο 72, ορίζονται οι διαδικαστικές υποχρεώσεις που πρέπει να τηρούν οι προσωπικότητες του άρθρου 68 για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων. Ειδικότερα, αυτά τα άτομα πρέπει να υποβάλουν στην Προεδρία της Κυβέρνησης, εντός ενός μηνός από την ανάληψη των καθηκόντων τους, δήλωση στην οποία να αναφέρουν (gov.gr):

- Οτιδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα άσκησαν οι ίδιοι, οι σύζυγοι ή οι συμβιούντες τους την τελευταία τριετία.
- Τυχόν συμμετοχή αυτών, των συζύγων ή των συμβιούντων τους, στο κεφάλαιο ή τη διοίκηση επιχειρήσεων, υπό οποιαδήποτε μορφή.
- Αντίγραφο της δήλωσης πόθεν έσχες (περιουσιακής κατάστασης) της τελευταίας τριετίας εάν έχει υποβληθεί, ή αλλιώς της αρχικής δήλωσης.

- Οποιαδήποτε άλλη αμειβόμενη ή μη δραστηριότητα του ίδιου ή των συζύγων ή συμβιούντων τους, η οποία κατά την κρίση τους, θα μπορούσε να δημιουργήσει σύγκρουση συμφερόντων κατά την άσκηση των ανατιθεμένων καθηκόντων τους.
- Αντίγραφο του ποινικού Μητρώου τους.
- Υπεύθυνη δήλωση ότι έχουν γνώση των περιορισμών και των υποχρεώσεων του παρόντος κεφαλαίου, καθώς και δήλωση παραίτησης από κάθε δικαίωμα αμφισβήτησης των αποφάσεων της Επιτροπής Δεοντολογίας.

Ο σκοπός αυτών των δηλώσεων είναι να εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η αποτροπή συγκρούσεων συμφερόντων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Σύμφωνα με τον νόμο, τα άτομα που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68 οφείλουν να καταθέτουν δηλώσεις στην Προεδρία της Κυβέρνησης. Ειδικότερα, οι υποχρεώσεις τους είναι οι εξής:

(α) Πρέπει να δηλώνουν οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων προκύπτει από επακόλουθη περίπτωση, σύμφωνα με τον ορισμό της παραγράφου 2 του άρθρου 71, αμέσως μόλις έχουν γνώση για αυτήν.

(β) Πρέπει όποτε τους ζητηθεί να αναφέρουν εάν βρίσκονται σε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων ή όχι.

Σε περίπτωση ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων, οι αρμοδιότητες που εμπίπτουν σε αυτήν την σύγκρουση ασκούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί αναπλήρωσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 73, για τα πρόσωπα που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68, οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από τον διορισμό τους διαρκούν και μετά τη λήξη των καθηκόντων τους. Συγκεκριμένα, για οποιαδήποτε επαγγελματική ή επιχειρηματική δραστηριότητα που σχετίζεται με τη δραστηριότητα του φορέα στον οποίο διορίστηκαν και αν αυτή μπορεί να δημιουργήσει κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 71, τότε τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να λαμβάνουν άδεια για ένα (1) έτος μετά την αποχώρησή τους από τη θέση.

Ως προς την καθοριστική απόφαση για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου, αυτή μπορεί να γίνει με απόφαση του Πρωθυπουργού, μετά από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων, και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει τις απαιτούμενες λεπτομέρειες που αφορούν την εφαρμογή του συγκεκριμένου άρθρου.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 71, η σύγκρουση συμφερόντων μπορεί να προκύψει κυρίως σε δύο περιπτώσεις (gov.gr):

(α) Μέσω της παροχής υπηρεσιών σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό, με οποιαδήποτε νόμιμη σχέση. Αυτό σημαίνει ότι οι προσωπικότητες που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68 δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά την αντικειμενικότητα και την αμεροληψία των καθηκόντων τους μέσω παροχής υπηρεσιών σε ιδιωτικά πρόσωπα.

(β) Μέσω της συμμετοχής τους στο κεφάλαιο ή στη διοίκηση των προαναφερόμενων νομικών προσώπων, εκτός από τις περιπτώσεις κληρονομικής απόκτησης μετοχών, εταιρικών μεριδίων ή άλλων δικαιωμάτων. Αυτό σημαίνει ότι οι προσωπικότητες που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68 δεν πρέπει να έχουν συμφέροντα στον τομέα της επιχείρησης ή του οργανισμού στον οποίο διορίζονται, εκτός από τις περιπτώσεις κληρονομικής απόκτησης μετοχών, εταιρικών μεριδίων ή άλλων δικαιωμάτων.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι προσωπικότητες του άρθρου 68 πρέπει να αποφεύγουν οποιαδήποτε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων, διασφαλίζοντας έτσι την αντικειμενικότητα και την αμεροληψία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Τα πρόσωπα που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68 οφείλουν να υποβάλουν αίτηση στην Επιτροπή Δεοντολογίας, σύμφωνα με το άρθρο 74, εάν προτίθενται να ασκήσουν δραστηριότητα που μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 71. Η Επιτροπή, έπειτα από λήψη υπόψη της αίτησης, εκδίδει μια αιτιολογημένη απόφαση εντός ενός (1) μήνα. Κατά τη διάρκεια αυτής της προθεσμίας, το πρόσωπο πρέπει να αποχωρήσει από την άσκηση της δραστηριότητας που αναφέρεται στην αίτηση. Εάν η Επιτροπή δεν εκδώσει απόφαση εντός της προθεσμίας, υποτίθεται ότι η άδεια έχει χορηγηθεί. Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τον αιτούντα τυχόν επιπλέον στοιχεία που θεωρεί απαραίτητα για τη λήψη απόφασης (aead.gr):

Η Επιτροπή Δεοντολογίας, που συστήνεται στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, διενεργεί έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων του συγκεκριμένου άρθρου. Η Επιτροπή έχει τις εξής αρμοδιότητες (aead.gr):

(α) Αναλαμβάνει την εξέταση θεμάτων δεοντολογίας και αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων των προσώπων που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68 του νόμου.

(β) Εξετάζει τα αιτήματα που υποβάλλονται στο πλαίσιο των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 73.

(γ) Διενεργεί αυτοπροσωπογραφούμενους ελέγχους για την εφαρμογή των διατάξεων του συγκεκριμένου Κεφαλαίου και προτείνει την επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 75.

(δ) Εκδίδει γνωμοδοτήσεις σχετικά με σχέδια κωδίκων δεοντολογίας για τα άτομα που διορίζονται στις θέσεις του άρθρου 68, καθώς και για άλλους δημόσιους υπαλλήλους ή λειτουργούς της δημόσιας διοίκησης, όπως αναφέρεται στην εν λόγω παράγραφο.

Επιπλέον, η Επιτροπή Δεοντολογίας εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση μετά την εξέταση των θεμάτων που της ανατίθενται. Οι αποφάσεις της Επιτροπής δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας.

Η Επιτροπή Δεοντολογίας είναι πενταμελής και αποτελείται από τους εξής (aade.gr):

(α) Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Διοίκησης της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας λειτουργεί ως Πρόεδρος της Επιτροπής.

(β) Δύο μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους με βαθμό Αντιπροέδρου ή Συμβούλου.

(γ) Ένα μέλος του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού με βαθμό Αντιπροέδρου ή Συμβούλου.

(δ) Ο Συνήγορος του Πολίτη ή ένας Βοηθός Συνήγορος.

Τα μέλη των περιπτώσεων (β) και (γ), καθώς και οι αναπληρωτές τους, υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του αντίστοιχου φορέα. Το μέλος της περίπτωσης (δ) και ο αναπληρωτής του υποδεικνύονται από τον Συνήγορο του Πολίτη.

Συμφώνα με τις διατάξεις που αναφέρετε, η Επιτροπή Δεοντολογίας συγκροτείται με απόφαση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η Επιτροπή λειτουργεί για τετραετή θητεία. Επιπλέον, με διάταγμα που προτείνεται από τον Πρωθυπουργό, μπορούν να προβλεφθούν διαδικασίες υποβολής ερωτημάτων προς την Επιτροπή Δεοντολογίας. Αυτά τα ερωτήματα αφορούν τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του συγκεκριμένου κεφαλαίου, καθώς και για την ρύθμιση άλλων λεπτομερειών που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή του. Οι λεπτομέρειες αυτές καθορίζονται με το διάταγμα και επίσης δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (gov.gr)

Το Άρθρο 75 προβλέπει τις κυρώσεις για την παράβαση των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου. Συγκεκριμένα, αν μετά από έλεγχο διαπιστωθεί η παράβαση, η Επιτροπή

Δεοντολογίας συντάσσει ένα πόρισμα με τις προτεινόμενες κυρώσεις και το αποστέλλει στον Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Στη συνέχεια, ο Διοικητής εκδίδει διοικητική πράξη που περιλαμβάνει (gov.gr):

(α) Επιβολή προστίμου, το οποίο μπορεί στο σύνολό του να είναι μέχρι και το διπλάσιο του συνόλου των όποιων αποδοχών και αποζημιώσεων έλαβε το άτομο του άρθρου 68 κατά τη διάρκεια της θητείας του στην θέση αυτή. Το πρόστιμο αυτό εισπράττεται άμεσα ως δημόσιο έσοδο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

(β) Μετά την διαπίστωση της παράβασης, απαγορεύεται ο διορισμός του προσώπου που υπέπεσε σ' αυτήν, στις θέσεις του άρθρου 68 για περίοδο έως πέντε (5) ετών. Οι κυρώσεις αυτές μπορούν να επιβληθούν είτε σωρευτικά είτε διαζευκτικά. Σε περίπτωση που το πρόστιμο της παραγράφου (α) δεν καταβληθεί, η περίοδος της παράβασης (β) παρατείνεται για τη διάρκεια που δεν καταβάλλεται το πρόστιμο.

Όλες οι αποφάσεις που προκύπτουν από την παράγραφο 1 του άρθρου αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010. Επιπλέον, η παράβαση των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 70 έχει ως συνέπεια, πέραν των κυρώσεων της παραγράφου 1, την ακυρότητα των συμβάσεων που αναφέρονται σε αυτές τις παραγράφους.

Σύμφωνα με το Άρθρο 76, ισχύουν τα εξής κωλύματα και ασυμβίβαστα για τους μετακλητούς υπαλλήλους (gov.gr):

Δεν μπορεί να γίνει διορισμός σε θέση μετακλητού υπαλλήλου αν υπάρχει κώλυμα που προβλέπεται από τον νόμο για τον διορισμό δημόσιου πολιτικού διοικητικού υπαλλήλου. Επίσης, δεν μπορεί να διοριστεί ως μετακλητός υπάλληλος εκείνος που είναι σύζυγος ή συμβίος/α σε έννομη σχέση, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 4356/2015, ή συγγενής πρώτου ή δεύτερου βαθμού μέλους της Κυβέρνησης ή Υφυπουργού.

Η άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος ή λειτουργήματος από πρόσωπα που κατέχουν θέση μετακλητού υπαλλήλου σε ιδιαίτερα γραφεία ή στην Προεδρία της Κυβέρνησης δεν απαγορεύεται. Όταν όμως η τοποθέτηση γίνει σε θέση Διευθυντή ιδιαίτερου γραφείου μέλους της Κυβέρνησης ή Υφυπουργού ή Γενικού Γραμματέα ή σε θέση μετακλητού Προϊσταμένου στην Προεδρία της Κυβέρνησης, η άσκηση του επαγγέλματος ή λειτουργήματος του υπαλλήλου αναστέλλει. Αυτές οι διατάξεις έχουν ως στόχο τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας, της διαφάνειας και της αποφυγής συγκρούσεων συμφερόντων στον διορισμό και την άσκηση των μετακλητών υπαλλήλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°. Ο ΝΟΜΟΣ 4622/2019. Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Ο σκοπός ψήφισης και εισαγωγής στην Ελληνική έννομη τάξη του νόμου 4622/2019 για το Επιτελικό Κράτος ήταν, «να αναβαθμιστεί η ποιότητα και το ρυθμιστικό πλαίσιο των θεσμών διακυβέρνησης» (Αιτιολογική Έκθεση).

Με την παρ. 1 του άρθρου 82 του παραπάνω νόμου 4622/2019 όπως τροποποιήθηκε με τους ν.4635/2019, 4637/2019 και 4829/2021, συστάθηκε η Εθνική Αρχή Διαφάνειας και ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 83 του ιδρυτικού της νόμου, καθώς και όσες της απονέμονται με νεότερες νομοθετικές διατάξεις (Ετήσια Έκθεση, 2021).

Στην νεοϊδρυθείσα Αρχή Διαφάνειας συγχωνεύτηκαν «πέντε ελεγκτικοί φορείς και ένας συντονιστικός φορέας και ορίζεται ως η Ελληνική Υπηρεσία Συντονισμού Καταπολέμησης της Απάτης (AFCOS) σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2013 (ΕΕ L248)» (άρθρο 82 παρ. 5 Ν. 4622/2019).

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ) αποτελεί σημαντική διοικητική μεταρρύθμιση στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς στην Ελλάδα (<https://antifraud-knowledge-centre.ec.europa.eu>).

4.1 ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ, ΝΟΜΟΣ 4622/2019

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας αποτελεί μια διαρθρωτική μεταρρύθμιση με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της καταπολέμησης της διαφθοράς στη δράση των κυβερνητικών οργάνων και των δημόσιων οργανισμών. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή χωρίς νομική προσωπικότητα και διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια (<https://aead.gr>).

Ο σκοπός της ίδρυσης της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ήταν η αντιμετώπιση προβλημάτων όπως το παρωχημένο θεσμικό πλαίσιο, ο κατακερματισμός των ελεγκτικών οργάνων, η έλλειψη συντονισμού, η πολυνομία, η κακονομία και οι επικαλύψεις αρμοδιοτήτων. Με τη συγχώνευση όλων των ελεγκτικών σωμάτων σε έναν ενιαίο και ανεξάρτητο φορέα, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει ως στόχο να επιτελέσει αποτελεσματικότερα το έργο της στον τομέα του ελέγχου και της προώθησης της διαφάνειας και της ακεραιότητας στον δημόσιο τομέα. (<https://aead.gr>)

Διάγραμμα 1 Αιτίες ίδρυσης της ΕΑΔ

Πηγή: Ετήσια Έκθεση 2021 ΕΑΔ

Με τη συγχώνευση των ελεγκτικών φορέων, αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα του κατακερματισμού και της επικάλυψης αρμοδιοτήτων στους ελέγχους. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας διαθέτει πλέον επιχειρησιακές και ελεγκτικές αρμοδιότητες, εκτελώντας τους ελέγχους σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα. Η ενίσχυση του ρόλου της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) σε θέματα ελέγχου οικονομικής διαχείρισης και καταπολέμησης της φοροδιαφυγής συμπληρώνει το έργο της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας σε αυτόν τον τομέα (antifraud-knowledge-centre.ec.europa.eu).

Οι στρατηγικοί στόχοι της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας περιλαμβάνουν την ενίσχυση των ελέγχων με μηδενική ανοχή στη διαφθορά. Αυτό σημαίνει ότι οι έλεγχοι πρέπει να είναι αυστηροί και αποτελεσματικοί, με στόχο την ανακάλυψη και την πρόληψη οποιασδήποτε μορφής διαφθοράς.

Επιπλέον, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας επιδιώκει την εμπέδωση της διαφάνειας, που αποτελεί βασική προϋπόθεση για ένα βιώσιμο αναπτυξιακό πρότυπο. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση της ανοικτής και διαφανούς διοίκησης, την διασφάλιση της πρόσβασης του κοινού σε πληροφορίες και την προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στις αποφάσεις που τους αφορούν. Τέλος, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας προάγει την λογοδοσία και επιδιώκει την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στα κοινά. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει διαφάνεια και υπευθυνότητα στην διοίκηση των δημόσιων οργανισμών και να επιβάλλονται κυρώσεις σε περιπτώσεις παράβασης. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει ρόλο στην προώθηση της λογοδοσίας και στο να διασφαλίζει ότι οι δημόσιοι φορείς είναι υπεύθυνοι και διαφανείς στις ενέργειές τους (<https://aead.gr>).

Οι Στρατηγικοί Στόχοι της ΕΑΔ απεικονίζονται στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα 2 Στρατηγικοί Στόχοι

Πηγή: Ετήσια Έκθεση 2021 ΕΑΔ

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας επιδρά και παρεμβαίνει σε διάφορους τομείς για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Αυτή η παρέμβαση μπορεί να είναι κατασταλτική, προληπτική και ενημερωτική (<https://aead.gr>):

- 1) Κατασταλτική παρέμβαση: Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας διενεργεί ελέγχους και επιθεωρήσεις σε δημόσιους οργανισμούς, κυβερνητικά όργανα και σε άλλους αρμόδιους φορείς, προκειμένου να ελέγξει τη συμμόρφωσή τους προς τις αρχές της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της αποτελεσματικότητας. Σε περίπτωση παράβασης, μπορεί να λάβει μέτρα κατά των εμπλεκομένων, συμπεριλαμβανομένων κυρώσεων και προτάσεων για επιβολή κυρώσεων.
- 2) Προληπτική παρέμβαση: Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας εκπονεί πολιτικές πρόληψης και ακεραιότητας με σκοπό την αποτροπή της διαφθοράς. Αυτές οι πολιτικές περιλαμβάνουν την ενίσχυση του νομοθετικού πλαισίου, την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών, την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του προσωπικού και του κοινού, καθώς και την προώθηση καλών πρακτικών για την πρόληψη της διαφθοράς.
- 3) Ενημερωτική παρέμβαση: Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας υλοποιεί δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινωνίας και ενθαρρύνει την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Αυτό μπορεί να γίνεται μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εκστρατειών ενημέρωσης, διοργάνωσης συνεδρίων και εκδηλώσεων, καθώς και μέσω της συλλογής και διάδοσης πληροφοριών σχετικά με τη διαφθορά και τις αντίστοιχες πρακτικές αντιμετώπισής της.

4.1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Όπως αναφέραμε και στην αρχή του κεφαλαίου, με τον νόμο για το επιτελικό κράτος συστάθηκε η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (Ε.Α.Δ). Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει ως σκοπό «την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στη δράση των

κυβερνητικών οργάνων, των διοικητικών αρχών, των κρατικών φορέων και των δημόσιων οργανισμών. Αυτό περιλαμβάνει την πρόληψη, την αποτροπή, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της απάτης και της διαφθοράς στη δράση τόσο των δημόσιων όσο και των ιδιωτικών φορέων και οργανισμών» (Άρθρο 82 Ν. 4622/2019). Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας επιδιώκει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον όπου η διαφάνεια και η ακεραιότητα αποτελούν θεμέλια για έναν δίκαιο και βιώσιμο κοινωνικό και οικονομικό χώρο.

Στις αρμοδιότητες της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας σύμφωνα με το Άρθρο 83 του Ν. 4622/2019 περιλαμβάνονται :

- Ο κεντρικός σχεδιασμός και συντονισμός δράσεων για την ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της ακεραιότητας στη δράση των κυβερνητικών οργάνων και δημόσιων φορέων.
- Ο κεντρικός σχεδιασμός και συντονισμός δράσεων για την πρόληψη, αποτροπή, εντοπισμό και καταστολή πράξεων και φαινομένων απάτης και διαφθοράς σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και οργανισμούς.
- Η εκπόνηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της διαφθοράς.
- Η διενέργεια ελέγχων, επανελέγχων, επιθεωρήσεων και ερευνών σε κυβερνητικούς και δημόσιους φορείς.
- Η αυτεπάγγελτη παραγγελία διενέργειας επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών από συγκεκριμένα αρμόδια σώματα ελέγχου.
- Ο σχεδιασμός και ανάληψη δράσεων για τον συντονισμό, την άρση επικαλύψεων και αρμοδιοτήτων και την αξιοποίηση συνεργειών μεταξύ δημόσιων φορέων και υπηρεσιών στην καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς.
- Η παρακολούθηση και αξιολόγηση του έργου και της δράσης ιδιαίτερων φορέων επιθεώρησης και ελέγχου.
- Η παρακολούθηση και αξιολόγηση του έργου και της δράσης μονάδων εσωτερικού ελέγχου και εσωτερικών υποθέσεων, καθώς και υποβολή προτάσεων για την αντιμετώπιση προβλημάτων που προκύπτουν από την αξιολόγηση.
- Η παρακολούθηση της πορείας ελέγχων που διενεργούνται από άλλους φορείς.
- Ο κεντρικός σχεδιασμός, ανάπτυξη και παρακολούθηση εφαρμογής του Πλαισίου Λογοδοσίας Δημόσιας Διακυβέρνησης για δημόσιους φορείς και οργανισμούς.
- Η ανάπτυξη του θεσμικού, οργανωτικού και επιχειρησιακού πλαισίου για το Εθνικό Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, καθώς και για τη διαχείριση κινδύνων.

- Ο σχεδιασμός και ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Ακεραιότητας.
- Η ανάπτυξη μεθοδολογίας προτύπων και οδηγιών για την έκθεση ανάλυσης συνεπειών ρύθμισης σχετικά με τη διαφθορά.
- Η αξιοποίηση συμπεριφορικής επιστήμης για την ενίσχυση της ακεραιότητας και την καταπολέμηση της διαφθοράς.
- Η ενίσχυση της διαφάνειας στους τομείς της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας για την υποστήριξη της ανάπτυξης και την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων.
- Η διενέργεια προκαταρκτικών εξετάσεων και προανακρίσεων μετά από εισαγγελική παραγγελία.
- Η παροχή επιστημονικής υποστήριξης και τεχνικών συμβουλών σε άλλες Δημόσιες Αρχές.
- Η συνεργασία και εκπροσώπηση της χώρας σε διεθνείς οργανισμούς και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Οι διμερείς συνεργασίες με φορείς άλλων κρατών για την εκπόνηση, ανάληψη και υλοποίηση προγραμμάτων και έργων, καθώς και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τεχνικής βοήθειας.
- Η εποπτεία και συντονισμός των κρατικών φορέων και οργανισμών που υλοποιούν προγράμματα και δράσεις καταπολέμησης της διαφθοράς.
- Η αξιολόγηση και έλεγχος των αποτελεσμάτων δράσης των κρατικών φορέων σε σχέση με την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί.
- Η παρακολούθηση των πειθαρχικών διαδικασιών δημόσιων φορέων (εκτός από το στρατιωτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων)

4.1.2 ΠΕΛΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Σύμφωνα με τον νόμο 4622/2019, ορισμένοι φορείς καταργούνται και οι αρμοδιότητές τους μεταφέρονται στη νέα Αρχή Εθνικής Διαφάνειας, η οποία γίνεται ο διάδοχος φορέας. Οι καταργούμενοι φορείς είναι (aead.gr):

- Η Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης και η θέση του Γενικού Γραμματέα που προΐσταται αυτής.
- Το Σώμα των Ελεγκτών Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης, το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία και καταπολέμηση της διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης, και η θέση του Ειδικού Γραμματέα που προΐσταται αυτού.
- Το Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και η θέση του Γενικού Επιθεωρητή που προΐσταται αυτού.

- Το Σώμα των Επιθεωρητών Δημόσιων Έργων, που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία για την καταπολέμηση της διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθώς και το Εποπτικό Συμβούλιο Διοίκησης αυτού.
- Το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Μεταφορών, το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, και η θέση του Γενικού Επιθεωρητή που προΐσταται αυτού.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει αρμοδιότητες σε όλους τους φορείς και υπηρεσίες της Γενικής Κυβέρνησης. Αυτοί οι φορείς περιλαμβάνουν τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού, καθώς και τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, τα Κρατικά Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου και οι Δημόσιες Επιχειρήσεις, καθώς και οι επιχειρήσεις που διοικούνται άμεσα ή έμμεσα από το δημόσιο μέσω διοικητικών πράξεων ή ως μέτοχος.

Επιπλέον, η αρμοδιότητα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας επεκτείνεται και σε ιδιωτικούς φορείς που συνάπτουν συμβάσεις με φορείς του δημόσιου τομέα. Επιπλέον, περιλαμβάνονται ιδιωτικοί φορείς που εμπλέκονται σε συναλλαγές με φορείς του δημόσιου τομέα με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένων των εξωσυμβατικών σχέσεων ή όταν λαμβάνουν χρηματοδότηση από δημόσιους πόρους (aead.gr).

Στην αρμοδιότητα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας εμπίπτουν ιδιωτικοί φορείς, οι οποίοι ασκούν οικονομική δραστηριότητα η οποία ρυθμίζεται με οποιοδήποτε τρόπο από το κράτος και αφορά στην παροχή υπηρεσιών ή και αγαθών προς πολίτες και επιχειρήσεις ή δραστηριοποιούνται σε τομείς δημοσίου συμφέροντος.

Η αρμοδιότητα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας εκτείνεται σε όλη την επικράτεια της χώρας. Επίσης το προσωπικό της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας μεταβαίνει και στο εξωτερικό με σκοπό τη διενέργεια ερευνών αλλά και να συλλέξει στοιχεία στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων της και μέσα από τη συνεργασία με οποιοδήποτε ιδιωτικό και δημόσιο φορέα.

Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση 2021 και τον απολογισμό δράσεων της ΕΑΔ, η Αρχή εντός του 2021 συνοπτικά δέχθηκε 5.128 καταγγελίες, εξέδωσε 2.743 εντολές ελέγχου και διερευνήσεων και ολοκλήρωσε 2.479 εκθέσεις. Πιο αναλυτικά προχώρησε σε 607 διερευνήσεις καταγγελιών 362 απ' αυτές ολοκληρώθηκαν, εξέδωσε 378 εντολές ελέγχου οι οποίοι έλεγχοι δεν αφορούσαν την προστασία της δημόσιας υγείας και 250 εντολές ελέγχου σε δομές υγείας και δημόσιες υπηρεσίες, 1440 εντολές ελέγχου για covid 19 και αντικαπνιστικό νόμο. Κατατέθηκαν 393 εκθέσεις ελέγχου οι οποίοι έλεγχοι δεν

αφορούσαν τον covid 19 και τον αντικαπνιστικό νόμο, καθώς επίσης και 91 εκθέσεις ελέγχου με ενδείξεις για πειθαρχικές ή ποινικές ευθύνες. Τέλος έγινε καταλογισμός διοικητικών προστίμων αξίας 1.878.488 € σε υπόλογους (Ετήσια Έκθεση 2021 ΕΑΔ).

Τα απολογιστικά αυτά στοιχεία απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα .

Πίνακας 1 Απολογισμός Δράσεων

Πηγή: Ετήσια Έκθεση 2021 ΕΑΔ

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		2021
607	διερευνήσεις καταγγελιών	
362	ολοκληρωμένες διερευνήσεις	
378	εντολές ελέγχου (πλην εντολών ελέγχου για την προστασία της δημόσιας υγείας)	
250	εντολές συστημικών ελέγχων σε δομές υγείας & δημόσιες υπηρεσίες	
1.440	εντολές ελέγχου Covid-19 & αντικαπνιστικής νομοθεσίας	
393	εκθέσεις ελέγχου (πλην Covid-19 & αντικαπνιστικής νομοθεσίας)	
1.878.488 €	καταλογισμός σε υπολόγους	
91	εκθέσεις ελέγχου με ενδείξεις για πειθαρχικές ή/και ποινικές ευθύνες	

Επιπλέον των παραπάνω δράσεων η Εθνική Αρχή Διαφάνειας σύμφωνα πάντα με την έκθεση απολογισμού 2021 προχώρησε στην εξέταση 1.742 πειθαρχικών υποθέσεων, κατέθεσε 21 ενστάσεις ενώπιον Πρωτοβάθμιων ή Δευτεροβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων και 3 προσφυγές ενώπιον του ΣΤΕ και του Διοικητικού Εφετείου. Παρέλαβε, μελέτησε και αξιολόγησε 4.753 έγγραφα που αφορούσαν κλήσεις σε απολογία, παραπομπές σε πειθαρχικά συμβούλια, ποινικές διώξεις, πράξεις θέσης σε αργία κ.λ.π. Διερεύνησε 494 υποθέσεις σχετικά με πειθαρχικό έλεγχο υπαλλήλων και την επιβολή διοικητικών μέτρων και εκκίνησε τις πειθαρχικές διαδικασίες μετά από εκθέσεις ελέγχου της Αρχής για 124 υπαλλήλους και 41 αιρετούς ΟΤΑ και τέλος εκτέλεσε 37 παραγγελίες δικαστικών αρχών (Ετήσια Έκθεση 2021 ΕΑΔ).

4.2 ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ – ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΔΡΑΣΕΩΝ

Η συνεργασία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας με τις αρμόδιες δικαστικές και εισαγγελικές αρχές, καθώς και με το σύνολο των διοικητικών αρχών ΚΕΠ, αποτελεί σημαντικό μέτρο για την ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας, της καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας παρέχει συνδρομή και συνεργασία στις αρμόδιες

αρχές, όπως η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων τους. Μεταξύ άλλων, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας αναλαμβάνει οριζόντιες δράσεις σε συνεργασία με την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων για τον εντοπισμό φορολογητέας ύλης που προκύπτει από φοροδιαφυγή και διαφθορά. Οι προαναφερόμενες δράσεις και συνεργασίες έχουν στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας και της συντονισμένης προσπάθειας για την καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς σε διάφορους τομείς της δημόσιας διοίκησης

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας έχει την εξουσία να εισηγείται στον αρμόδιο υπουργό τις νομοθετικές διατάξεις και την έκδοση των κανονιστικών πράξεων που αφορούν τα θέματα προσωπικού της δημόσιας διοίκησης και που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της. Η Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων πρέπει να γνωστοποιεί στην Αρχή, πριν από την υποβολή των νομοθετικών διατάξεων στη Βουλή, τις διατάξεις που αφορούν την ακεραιότητα, τη διαφάνεια, τη λογοδοσία, τους ελέγχους και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η Αρχή έχει το δικαίωμα να διατυπώνει γνώμη επί αυτών των διατάξεων εντός 30 ημερών από την ημερομηνία που λαμβάνει γνώση γι' αυτές. Ωστόσο, η γνώμη αυτή δεν είναι δεσμευτική για τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα. Αν η προθεσμία δεν τηρηθεί, θεωρείται ότι η Αρχή έχει διατυπώσει σύμφωνη γνώμη με το περιεχόμενο των νομοθετικών διατάξεων.

4.3 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Ο Οργανισμός και ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ρυθμίζει τα εξής (gov.gr):

- Την οργάνωση και διάρθρωση των υπηρεσιών της Αρχής.
- Τη σύσταση συγχώνευση ή κατάργηση οργανικών μονάδων.
- Τη σύσταση μετατροπή και κατάργηση οργανικών θέσεων
- Τον καθορισμό αρμοδιοτήτων των οργανικών μονάδων και του προσωπικού.
- Τον προσδιορισμό των επιχειρησιακών διαδικασιών και συστημάτων διακυβέρνησης και διοίκησης τα ειδικά προσόντα διορισμού στους κλάδους και στις ειδικότητες.
- Την κατανομή των οργανικών θέσεων του προσωπικού της αρχής ανά κατηγορία κλάδο και ειδικότητα.
- Την κάθε απαραίτητη λεπτομέρεια για τη λειτουργία της αρχής.

Η λειτουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ρυθμίζεται από εσωτερικούς κανονισμούς. Οι κανονισμοί αυτοί περιλαμβάνουν (aaed.gr):

- Τον Κανονισμό Λειτουργίας της Αρχής: Αυτός ο κανονισμός καθορίζει τα θέματα λειτουργίας και άσκησης αρμοδιοτήτων της Αρχής με βάση την ισχύουσα νομοθεσία.
- Επί μέρους κανονισμούς: Αυτοί οι κανονισμοί περιέχουν πιο ειδικές επιχειρησιακές διαδικασίες και καθορίζουν τα καθήκοντα του προσωπικού των υπηρεσιών της Αρχής, καθώς και άλλα σχετικά θέματα που είναι αναγκαία.

Ο Διοικητής της Αρχής εκδίδει τον οργανισμό, τον Κανονισμό Λειτουργίας και τους υπόλοιπους κανονισμούς με αποφάσεις, μετά τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου διοίκησης. Οι αποφάσεις αυτές δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σημειώνεται ότι μέχρι να διοριστεί ο Πρόεδρος και τα μέλη του συμβουλίου διοίκησης, η έκδοση και η δημοσίευση του οργανισμού και του Κανονισμού Λειτουργίας γίνονται με αποφάσεις του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Αυτοί οι κανονισμοί και οι εσωτερικές διαδικασίες προβλέπουν τη λειτουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και εξασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων της σε συμμόρφωση προς την ισχύουσα νομοθεσία και την εφαρμογή αποτελεσματικών διαδικασιών και πρακτικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°. ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΑΝΤΙΚΑΤΕΣΤΗΣΕ Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

5.1 ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΘΗΚΑΝ

Πριν την ψήφιση του νόμου 4622/2019 και την σύσταση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ), στην χώρα μας είχαν θεσμοθετηθεί και λειτουργούσαν πλειάδα ελεγκτικών μηχανισμών των οποίων το σύνολο των αρμοδιοτήτων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων βάσει του παραπάνω νόμου, μεταφέρθηκαν στην νεοϊδρυόμενη αρχή και οι μηχανισμοί αυτοί καταργήθηκαν .

Εδώ αξίζει να τονίσουμε ότι, οι μηχανισμοί αυτοί δεν αποτελούσαν Ανεξάρτητες Αρχές -καθώς υπόκειντο στον πλήρη έλεγχο και εναγκαλισμό των κομμάτων και ειδικά του κυβερνώντος το οποίο και διόριζε την διοίκησή τους - ήταν όμως ένα μικρό βήμα σε μια τεράστια προσπάθεια της χώρας, να βελτιώσει την δημόσια διοίκηση, με τις διάφορες πολιτικές που κατά καιρούς εφαρμόζε και είχαν σαν στόχο την πρόληψη της διαφθοράς μέσω της ελεγκτικής διαδικασίας (Βενετσανοπούλου, 2014).

Ο στόχος των προαναφερόμενων ελεγκτικών μηχανισμών ήταν διττός, αφενός λειτουργούσαν αποτρεπτικά - προληπτικά στην εμφάνιση φαινομένων κακοδιοίκησης και διαφθοράς, αλλά και αφετέρου κατασταλτικά καθώς καταπολεμούσαν και αναδείκνυαν

τις υποθέσεις που καταστρατηγούσαν και παραβίαζαν τις αρχές της νομιμότητας και τους κανόνες ορθής διοικητικής συμπεριφοράς.

Όπως προαναφέρθηκε, οι φορείς που καταργήθηκαν είναι (www.gov.gr):

- Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (ΓΕΔΔ)
- Το Σώμα Ελεγκτών – Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ)
- Το Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Ε.Δ.Δ)
- Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π)
- Το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (Σ.Ε.Δ.Ε)
- Το Σώμα Επιθεωρητών - Ελεγκτών Μεταφορών (Σ.Ε.Ε.ΜΕ)

5.2. ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΓΕΔΔ)

5.2.1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης ιδρύθηκε με τον νόμο 3074/2002, και η ίδρυσή του είχε ως σκοπό να επιτελεί επιτελικό και συντονιστικό ρόλο στους διάφορους φορείς ελέγχου και επιθεώρησης της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 1 του νόμου, ο κύριος σκοπός του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ήταν ο εντοπισμός περιπτώσεων διαφθοράς και κακοδιοίκησης στην ελληνική δημόσια διοίκηση.

Μέσω των ελέγχων και των επιθεωρήσεων του, ο Γενικός Επιθεωρητής είχε ως στόχο την ανίχνευση περιπτώσεων διαφθοράς, παράνομης δράσης, κακοδιοίκησης, και απάτης στην ελληνική δημόσια διοίκηση. Ο ρόλος του περιλάμβανε τη συλλογή πληροφοριών, την πραγματοποίηση έρευνας, τον έλεγχο της νομιμότητας και της κανονικότητας των δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και την πρόταση μέτρων για τη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης και την εξάλειψη της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης.

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης ήταν ανεξάρτητος από τις υπηρεσίες της δημόσιας διοίκησης και είχε ευρεία αρμοδιότητα στον τομέα της διαφάνειας, του ελέγχου και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Στις 07/08/2019 καταργήθηκε καθώς εντάχθηκε στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας (gedd.gr).

5.2.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης είχε ως κύρια αποστολή την εντοπισμό φαινομένων διαφθοράς και κακοδιοίκησης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Συγκεκριμένα, επέβλεπε και αξιολογούσε το έργο του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και των άλλων υπηρεσιών επιθεώρησης και ελέγχου.

Ο κύριος στόχος ήταν να διασφαλιστεί η εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της δημόσιας διοίκησης. Αυτό περιλάμβανε την παρακολούθηση, αξιολόγηση και έλεγχο των οργανισμών επιθεώρησης και ελέγχου σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης, όπως τα σώματα ελέγχου των υπουργείων, των περιφερειών, των οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και των επιχειρήσεων και νομικών προσώπων του δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου που συνδέονταν με το δημόσιο τομέα. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης είχε εξουσία να πραγματοποιεί έρευνες, ελέγχους, επιθεωρήσεις και να εκδίδει σχετικά ψηφίσματα και προτάσεις για τη διορθωτική δράση σε περιπτώσεις διαπιστευθείσας διαφθοράς ή κακοδιοίκησης.

Επιπλέον, ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης είχε την ευθύνη να ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές και το κοινό για τα ευρήματα και τις συστάσεις του και να παρέχει συμβουλές και καθοδήγηση για τη βελτίωση της διαχείρισης και της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης.

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης είχε πλήρεις αρμοδιότητες για να διεξάγει ελέγχους, επιθεωρήσεις και έρευνες σε όλους τους δημόσιους φορείς και τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων υπηρεσιών. Επιπρόσθετα είχε την εξουσία να διατάσσει αυτεπάγγελτα ελέγχους και επιθεωρήσεις από άλλα ελεγκτικά σώματα ή υπηρεσίες. Επιπλέον, μπορούσε να διενεργεί ένορκες διοικητικές εξετάσεις, να ασκεί πειθαρχική δίωξη ή να λαμβάνει άλλα διοικητικά μέτρα. Επίσης, μπορούσε να παραπέμψει υποθέσεις για τις οποίες είχε εκδοθεί πειθαρχική απόφαση στο αμέσως ανώτερο πειθαρχικό όργανο.

Εκτός από τα παραπάνω είχε επίσης την εξουσία να ελέγχει τις ετήσιες δηλώσεις οικονομικής κατάστασης (πόθεν έσχες) των μελών των σωμάτων επιθεώρησης και ελέγχου και να ελέγχει τους τραπεζικούς τους λογαριασμούς μετά από παραγγελία του εισαγγελέα στο πλαίσιο προανάκρισης ή προκαταρκτικής εξέτασης.

Τέλος, ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης είχε την ευθύνη να αξιολογεί το έργο των σωμάτων επιθεώρησης και ελέγχου, να παρακολουθεί τη δράση του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και να ενημερώνεται για τα πορίσματα των ελέγχων οποτεδήποτε το απαιτούσε. Όλες αυτές οι αρμοδιότητες είχαν ως στόχο τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και την αντιμετώπιση φαινομένων διαφθοράς, κακοδιοίκησης και αδιαφανών διαδικασιών.

5.3. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ-ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΣΕΕΔΔ)

Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.) ήταν ένα όργανο εσωτερικού ελέγχου της δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του νόμου 2477/1997 και διαδέχθηκε το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Δ.Δ.) που είχε ιδρυθεί με την παράγραφο 6 του άρθρου 17 του νόμου 1735/1987.

Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. αποτελούσε το παλαιότερο σώμα άσκησης εσωτερικού ελέγχου στη δημόσια διοίκηση και ήταν το μοναδικό που είχε γενική αρμοδιότητα ελέγχου σχεδόν όλων των δημόσιων υπηρεσιών. Ο σκοπός του ήταν ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. υπάγονταν απευθείας στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Είχε την αρμοδιότητα να ελέγχει τις υπηρεσίες του δημοσίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού, τις επιχειρήσεις τους και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Ήταν υπεύθυνο για την παρακολούθηση, αξιολόγηση και έλεγχο των δραστηριοτήτων των εν λόγω φορέων, με στόχο τη βελτίωση και την αύξηση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας στην εκτέλεση των δημοσίων λειτουργιών. (Μπεσίλα-Μακρίδη, 2002) .

Με τις τροποποιήσεις που εισήχθησαν με τον νόμο 3074/2002, η δικαιοδοσία του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.) διευρύνθηκε. Πλέον, το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. είχε αρμοδιότητα να ελέγχει τα κρατικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, τις δημόσιες επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις που η διοίκησή τους ορίζεται άμεσα από το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

Επιπλέον, το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. απέκτησε αρμοδιότητα για τον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων που υπηρετούν στους ελεγχόμενους φορείς και υπηρεσίες. Αυτό σήμαινε ότι είχε τη δυνατότητα να ελέγχει τα οικονομικά στοιχεία και τα περιουσιακά στοιχεία των υπαλλήλων για τη διαπίστωση πιθανών ανωμαλιών, πλουτισμού ανέντιμης προέλευσης ή παραβίασης των δεοντολογικών αρχών της δημόσιας υπηρεσίας.

Με αυτές τις αλλαγές, το Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. απέκτησε ακόμη μεγαλύτερη ευθύνη στη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και της προστασίας της δημόσιας αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης (άρθρο 1 & 2 παρ. 2 εδαφ. α' περίπτωση (δ) ν. 3074/2002).

Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.) δεν επιλαμβάνονταν θεμάτων που σχετίζονταν με τη «*λειτουργία των ανεξάρτητων αρχών, καθώς και την προσωπική ανεξαρτησία των μελών τους και δεν εξετάζει υποθέσεις που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Γραφείου Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, στην οικονομική και διαχειριστική λειτουργία της Οικονομικής Επιθεώρησης και των Συντονιστών Δημοσιονομικών Ελεγκτών του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, καθώς και θεμάτων που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων*» (άρθρο 2 παρ. 2 εδαφ. β' ν. 3074/2002).

Για να εκπληρωθεί η αποστολή του, είχαν συσταθεί έξι (6) Περιφερειακά Γραφεία και το γεγονός αυτό κατέστησε το ΣΕΔΔ, ως ένα από τα πιο πολυπληθή σώματα στην ελληνική δημόσια διοίκηση και με τη μεγαλύτερη γεωγραφική εμβέλεια.

5.4. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ (ΣΕΥΥΠ)

5.4.1. ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π) λειτούργησε βάσει του νόμου (Ν. 2920/2001- ΦΕΚ 131 Α727-06-01), όπως αυτός συμπληρώθηκε με τους: Ν.2955/01 (ΦΕΚ 256/Α7 02-11-01), Ν.3204/03 (ΦΕΚ 296/Α7 23-12-03), Ν.3252/04 (ΦΕΚ 132/Α7 16-07-04), Π.Δ 278/02(ΦΕΚ 244/Α7 14-10-02).

Το Σ.Ε.Υ.Υ.Π. αποτελούσε υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και υπάγονταν απευθείας στον Υπουργό. Ενώ διοικητικά και οικονομικά υπάγονταν στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, είχε όμως πλήρη ελεγκτική ανεξαρτησία. Με τη ΔΥ(3- 4)/Γ.Π.οικ.85397/2002 (ΦΕΚ 1147 Β') απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ημέρα έναρξης λειτουργίας του Σώματος ήταν η 16-9-2002, ενώ με το Π.Δ. 278/2002 (ΦΕΚ 244 Α') θεσπίστηκε ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του.

Με την ψήφιση του νόμου 4622/7-8-2019 και ειδικότερα του άρθρου 82, το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π) καταργείται. Με αυτή την απόφαση, όλες οι αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του Σ.Ε.Υ.Υ.Π μεταφέρονται στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η οποία γίνεται ο διάδοχός του. Αυτή η μεταφορά αρμοδιοτήτων σημαίνει ότι η Εθνική Αρχή Διαφάνειας θα αναλάβει τη διενέργεια συστηματικών επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών σε όλες τις υπηρεσίες και φορείς που προηγουμένως υπάγονταν στην αρμοδιότητα ή εποπτεία του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και στις υπηρεσίες υγείας των

ασφαλιστικών φορέων. Οι αρμοδιότητες αυτές θα εξασφαλίζουν τη διαφάνεια και τον έλεγχο στον τομέα της υγείας και πρόνοιας (www.moh.gov.gr).

5.4.2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Αποστολή του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π), ήταν η διενέργεια συστηματικών επιθεωρήσεων, ελέγχου και ερευνών στο σύνολο των υπηρεσιών και των φορέων αρμοδιότητας ή εποπτείας του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, όπως επίσης και στις υπηρεσίες υγείας των ασφαλιστικών φορέων, η αρμοδιότητα του εκτείνονταν σε όλη την ελληνική επικράτεια (Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, www.mohaw.gr).

Κύριος στόχος του Σώματος των Επιθεωρητών Υγείας ήταν να βελτιωθεί η παραγωγικότητα των υπηρεσιών και φορέων του υπουργείου υγείας και πρόνοιας και των υπηρεσιών υγείας των ασφαλιστικών φορέων, να βελτιωθεί η αποδοτικότητα των υπηρετούντων, να αναβαθμιστούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες, να εξαλειφθεί η κακοδιοίκηση και κακοδιαχείριση και εν κατακλείδι να εξαλειφθούν οι αιτίες που τις προκαλούν, να ελεγχθεί το υψηλό κόστος λειτουργίας των φορέων και υπηρεσιών του υπουργείου και γενικά όλοι οι παράγοντες οι οποίοι μειώνουν την αποτελεσματικότητά τους. Η προστασία της υγείας και της περιουσίας των πολιτών από την παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Με τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων του Σ.Ε.Υ.Υ.Π. στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η Αρχή αναλαμβάνει την εκτέλεση προληπτικών και κατασταλτικών ελέγχων σε φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που παρέχουν υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας. Αυτό συμβάλλει στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου ποιότητας και διαφάνειας στην παροχή αυτών των υπηρεσιών και προστατεύει τόσο την υγεία όσο και την περιουσία των πολιτών (www.moh.gov.gr).

Η οργανωτική διάρθρωση του Σ.Ε.Υ.Υ.Π, σύμφωνα με το άρθρο 3 του σχεδίου νόμου είχε ως ακολούθως (<https://www.hellenicparliament.gr/>):

- α. Τομέας Υγειονομικού - Φαρμακευτικού Ελέγχου
- β. Τομέας Διοικητικού - Οικονομικού Ελέγχου
- γ. Τομέας Ελέγχου Φορέων Πρόνοιας
- δ. Μονάδα Διοικητικής Υποστήριξης
- ε. Περιφερειακά Γραφεία (το μόνο Περιφερειακό Γραφείο που λειτουργεί σήμερα, είναι το Περιφερειακό Γραφείο Μακεδονίας και Θράκης, με έδρα την πόλη της Θεσσαλονίκης).

Η ελεγκτική παρέμβαση της ομάδας αυτού προβλεπόταν να είναι ουσιαστική. Κατά τη λειτουργία του, το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) είχε ως κύριο ρόλο την καταγραφή παθογόνων αιτιών και τη διατύπωση προβλημάτων που αφορούν την παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας. Επίσης, είχε την ευθύνη να προτείνει πρόσφορες και βιώσιμες λύσεις για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων. Μέσω των επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών που διενεργούσε, το Σ.Ε.Υ.Υ.Π. είχε τη δυνατότητα να ανιχνεύει πιθανά προβλήματα και να προτείνει τρόπους βελτίωσης στον τομέα της υγείας και της πρόνοιας. Με τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων του Σ.Ε.Υ.Υ.Π. στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η Αρχή αναλαμβάνει τον ρόλο του Σ.Ε.Υ.Υ.Π. και συνεχίζει να αναζητά λύσεις για τα προβλήματα που αφορούν την υγεία και την πρόνοια των πολιτών. Συνεπώς ο κύριος στόχος του σώματος αυτού ήταν να καταστεί συμμετοχος και συντελεστής στην προσπάθεια να αναδομηθεί το σύστημα υγείας και πρόνοιας και να αναβαθμιστεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη (moh.gov.gr).

Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) είχε ευρεία αρμοδιότητα ελέγχου στον τομέα της υγείας και της πρόνοιας. Συγκεκριμένα, έλεγχε τις υπηρεσίες των κεντρικών, περιφερειακών ή αποκεντρωμένων υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και των περιφερειών, νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' βαθμού που παρέχουν υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας. Επίσης, έλεγχε τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που εποπτεύονται από τον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και δραστηριοποιούνται στους τομείς υγείας και πρόνοιας.

Επιπλέον το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) είχε αρμοδιότητα να ελέγχει τους ιδιωτικούς φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, που εποπτεύονταν από τον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Αυτό περιλάμβανε νοσοκομεία, ιδιωτικά φαρμακεία, φαρμακαποθήκες, εργαστήρια, εταιρείες παραγωγής και εμπορίας φαρμακευτικού και υγειονομικού υλικού, κέντρα αδυνατίσματος και αισθητικής, εργοστάσια εμφιάλωσης νερού και ιαματικές πηγές που παρέχουν υπηρεσίες για λόγους υγείας. Επιπλέον, τα περιφερειακά γραφεία του Σ.Ε.Υ.Υ.Π., όπως το Περιφερειακό Γραφείο του Σ.Ε.Υ.Υ.Π. Μακεδονίας Θράκης με έδρα τη Θεσσαλονίκη, είχαν την αρμοδιότητα ελέγχου σε συγκεκριμένες περιφέρειες, όπως Δυτική Μακεδονία, Κεντρική Μακεδονία, Ανατολική Μακεδονία και Θράκη. Με αυτόν τον τρόπο, το Σ.Ε.Υ.Υ.Π. εξασφάλιζε την εποπτεία και τον έλεγχο σε ευρύ φάσμα

των υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, είτε αυτές παρέχονταν από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.

5.4.3. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ Σ.Ε.Υ.Υ.Π.

Η έδρα της κεντρικής υπηρεσίας του Σ.Ε.Υ.Υ.Π ήταν στην Αθήνα και του Περιφερειακού Γραφείου Μακεδονίας-Θράκης στη Θεσσαλονίκη. Στην Κεντρική Υπηρεσία και στο Περιφερειακό Γραφείο υπήρχαν διάφοροι τομείς και μονάδες, όπως ο τομέας Υγειονομικού-Φαρμακευτικού Ελέγχου, ο τομέας Διοικητικού-Οικονομικού Ελέγχου, ο τομέας Ελέγχου Φορέων Πρόνοιας και η μονάδα Διοικητικής Υποστήριξης (www.moh.gov.gr).

Στο Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.), σύμφωνα με το άρθρο 4 του σχεδίου νόμου, προβλέπονταν ένας (1) Γενικός Επιθεωρητής, τρεις (3) Βοηθοί του Γενικού Επιθεωρητή, Εκατό (100) Επιθεωρητές, Τριάντα (30) Βοηθοί Επιθεωρητών, ένας (1) Διευθυντής Γραμματείας του Σ.Ε.Υ.Υ.Π, είκοσι (20) υπάλληλοι Δ/σης Γραμματείας, οι οποίοι προσαυξάνονται κατά τέσσερις για κάθε ένα από τα συνιστώμενα Περιφερειακά Γραφεία (<https://www.hellenicparliament.gr/>).

5.5. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ-ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (Σ.Ε.Ε.ΜΕ.)

5.5.1. ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών (Σ.Ε.Ε.ΜΕ.) συνεστήθη σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19 του Ν. 2671/1998, όπως είχε τροποποιηθεί και ίσχυε, υπαγόταν απευθείας στον Υπουργό και αποτελούσε εσωτερικό όργανο ελέγχου λειτουργίας των υπηρεσιών του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών, καθώς και εξωτερικών φορέων που το έργο τους υπάγεται στην αρμοδιότητα του εν λόγω Υπουργείου, οι υποθέσεις που εξετάζονται προκύπτουν μετά από ενυπόγραφες καταγγελίες πολιτών. Το Π.Δ.338/2002 αποτελεί τον Κανονισμό Λειτουργίας του Σώματος (gov.gr).

5.5.2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών (Σ.Ε.Ε.ΜΕ.) είχε αρμοδιότητες που περιλάμβαναν τον έλεγχο της ορθής εκτέλεσης του Ν. 4530/2018, τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας των ελεγχόμενων υπηρεσιών, τη συνοχή της έννομης τάξης, την τήρηση των διατάξεων του νόμου, τον εντοπισμό κρουσμάτων αδιαφάνειας, διαφθοράς ή κατάδικης διοίκησης, καθώς και την αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και την εξυπηρέτηση του πολίτη (άρθρο 19 §1, 5 του ν. 2671/1998).

Η κύρια αρμοδιότητα του Σώματος ήταν η διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων επιθεωρήσεων και ερευνών στις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Μεταφορών του

Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, σε εποπτευόμενους φορείς που ασκούσαν αρμοδιότητες σε θέματα μεταφορών, στις υπηρεσίες των περιφερειών που παρείχαν υπηρεσίες ευθύνης της Γενικής Γραμματείας Μεταφορών, καθώς και σε οποιονδήποτε ιδιωτικό φορέα που εκτελούσε έργο που σχετίζονταν με το αντικείμενο της Γενικής Γραμματείας Μεταφορών.

5.6. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΈΡΓΩΝ (ΣΕΔΕ)

5.6.1. ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το ΣΕΔΕ συστήθηκε αρχικά με τον Ν.1418/1984 και υπήχθη στον τότε υπουργό Δημοσίων Έργων. Με βάση τον κανονισμό Επιθεώρησης Δημοσίων έργων ο οποίος εγκρίθηκε με την αριθ. ΕΔ2/01/71/Φ.Ν. 294/9-6-1986 απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων άρχισε να λειτουργεί από το 1986 και το θεσμικό του πλαίσιο στα χρόνια που ακολούθησαν έως σήμερα υπέστη πολλές τροποποιήσεις και πολλαπλές μεταβολές. Τις τροποποιήσεις στο συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο επέφεραν οι Ν 2229/1994 (ΦΕΚ Α-138/31.8.1994), Ν2576/1998 (ΦΕΚ Α-25/9.2.1998) και Ν 2940/2001 (ΦΕΚ Α180/31.8.2001) (Φυτράκης, 2010).

5.6.2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Οι Επιθεωρητές Δημοσίων Έργων είχαν τις αρμοδιότητες που τους παρείχε ο νόμος όπως αυτές περιγράφονταν, αλλά και ο Κανονισμός Επιθεωρήσεων Δημοσίων Έργων. Αυτές οι αρμοδιότητες καλύπτουν τον έλεγχο της ορθής εκτέλεσης του Ν. 1419/1984, τον έλεγχο των φάσεων του έργου, από τον σχεδιασμό έως την οριστική παραλαβή, και τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας και της ποιότητας των έργων. Οι επιθεωρήσεις ήταν τακτικές και έκτακτες, διεξάγονταν σε ολόκληρη την επικράτεια και βασιζόνταν στη νομοθεσία περί Δημοσίων Έργων. Επικεντρωνόντουσαν στην ανίχνευση τεχνικών ελαττωμάτων που μπορεί να προέκυπταν στο έργο, με σκοπό την προστασία του δημόσιου συμφέροντος. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι επιθεωρήσεις είχαν διοικητικό χαρακτήρα και δεν υπήρχε παρεμπόδιση στη διεξαγωγή τους, ακόμα και στην περίπτωση που η νομιμότητα της ανάθεσης του έργου είχε αντικρούσει δικαστικά.

Οι Επιθεωρητές Δημοσίων Έργων είχαν σημαντικό ρόλο στην προστασία του δημόσιου συμφέροντος και την διασφάλιση της ποιότητας και της ορθής εκτέλεσης των δημοσίων έργων (www.yme.gr).

Στόχος των επιθεωρήσεων ήταν να εξασφαλιστεί η τήρηση της νομοθεσίας, να εντοπιστούν και να προληφθούν φαινόμενα αδιαφάνειας και διαφθοράς και

αναποτελεσματικότητας και να επιτελεστεί η καλύτερη εξυπηρέτηση προς τον πολίτη μέσα από την ποιοτική εξέλιξη των παρεχόμενων υπηρεσιών (Φυτράκης, 2010).

5.7. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ (ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ.)

5.7.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η καταπολέμηση της διαφθοράς ήταν μία από τις κύριες προτεραιότητες της ελληνικής κυβέρνησης. Ο νόμος 4320/2015 που εισήχθη στην ελληνική νομοθεσία τον Μάρτιο του 2015, θέσπισε τη Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς. Η Γενική Γραμματεία ήταν υποδιαιρεμένη σε τμήματα και υπηρεσίες, με επικεφαλής τον Γενικό Γραμματέα. Με τη θέσπιση του νόμου, ο Εθνικός Συντονιστής για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς που είχε συσταθεί με τον Ν. 4152/2013, αντικαταστάθηκε πλήρως από τον Γενικό Γραμματέα της νέας Γενικής Γραμματείας. Ο Γενικός Γραμματέας είχε βαθμό Α' ειδικών θέσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του νόμου 4320/2015. Η Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς υπάγονταν στον αρμόδιο Υπουργό Επικρατείας, ο οποίος είχε την ευθύνη για την εφαρμογή και την παρακολούθηση των μέτρων καταπολέμησης της διαφθοράς.

Οι λόγοι που επέβαλαν την αλλαγή του Εθνικού Συντονιστή για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς από τον Γενικό Γραμματέα Καταπολέμησης της Διαφθοράς και την κατέστησαν αναγκαία ήταν *«η δημιουργία ενός θεσμικού συντονιστικού οργάνου, με αρμοδιότητες εποπτείας, ελέγχου, καθορισμού προτεραιοτήτων, λήψης πρωτοβουλιών σε πολιτικό και νομοθετικό επίπεδο για το σύνολο των ελεγκτικών μηχανισμών, δομών και υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την καταπολέμηση της διαφθοράς»*. (Αιτιολογική Έκθεση). Μπορούμε επίσης να αναφέρουμε το πρόβλημα των επικαλύψεων των αρμοδιοτήτων της πληθώρας των ελεγκτικών μηχανισμών, της αποσπασματικότητας στη δράση τους, της διασποράς των ελεγκτικών μηχανισμών και των Σωμάτων που επιφορτίζονται με την καταπολέμηση της διαφθοράς, της υπαγωγής τους σε διάφορες δομές και Υπουργεία όπως επίσης και της έλλειψης ουσιαστικού συντονισμού των ενεργειών τους με αποτέλεσμα τη δυσλειτουργία και την αναποτελεσματικότητα στην καταπολέμηση του φαινομένου όπως αυτά αναδεικνύονται στην Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4320/2015, σελ. 2.

5.7.2 ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 4320/2015, οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς περιλάμβαναν τα εξής:

α. Διασφάλιζε τη συνεκτικότητα και την αποτελεσματικότητα της εθνικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της διαφθοράς, με έμφαση στον συντονισμό των ελεγκτικών σωμάτων και στην αποτελεσματικότητα των ενεργειών τους. Παρείχε οδηγίες και συστάσεις σε σχέση με αυτό.

β. Ασκούσε τον συντονισμό της καταπολέμησης της απάτης (AFCOS) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αρ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ως αρμόδια αρχή, διασφάλιζε τον συντονισμό των ενεργειών που αφορούν την καταπολέμηση της απάτης σε εθνικό επίπεδο.

γ. Συνεργαζόταν με διεθνείς οργανισμούς, οργανισμούς και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων χωρών για την εκπόνηση, υλοποίηση και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τεχνικής βοήθειας στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς και της απάτης.

δ. Επιλύονταν συγκρούσεις και ζητήματα επικάλυψων αρμοδιοτήτων μεταξύ υπηρεσιών ή φορέων που συμμετείχαν στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Προτεινόταν λύσεις για την αποτελεσματική επίλυση αυτών των ζητημάτων.

Οι αρμοδιότητες αυτές επέτρεπαν στη Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς να συντονίζει και να ενισχύει τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση της διαφθοράς σε διάφορους τομείς και επίπεδα, ενισχύοντας τη συνεργασία με εθνικούς και διεθνείς φορείς και προωθώντας την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη χρήση στρατηγικών για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Σύμφωνα με τον Ν. 4320/2015, ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς περιλάμβαναν τα εξής (www.ekdd.gr):

- Κατάρτιση, υλοποίηση και αξιολόγηση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ. είχε την ευθύνη για την κατάρτιση και την υλοποίηση του σχεδίου, καθώς και για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του.
- Συντονισμός και συνεργασία με τους φορείς που εμπλέκονται στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Η ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ. είχε τον ρόλο του συντονιστή και συνεργάτη με τους φορείς που είχαν αναλάβει καθήκοντα στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς, προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματικότητα και συνοχή στις προσπάθειες τους.
- Συντονισμός και κατανομή καταγγελιών στους αρμόδιους φορείς. Η ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ. είχε τον ρόλο να συντονίζει τη λήψη και την επεξεργασία καταγγελιών σχετικά με

περιπτώσεις διαφθοράς και να διασφαλίζει την αποτελεσματική κατανομή τους στους αρμόδιους φορείς για περαιτέρω δράση.

- Ενημέρωση του κοινού και ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους της απάτης και της διαφθοράς. Η ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ. είχε την αρμοδιότητα να ενημερώνει το κοινό και να αυξάνει την ευαισθητοποίησή του σχετικά με τους κινδύνους που συνεπάγονται η απάτη και η διαφθορά.

5.8 ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ - ΠΡΟΪΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Είναι γνωστό τοις πάσι ότι στην Ελλάδα, η ποιότητα της νομοθετικής διαδικασίας είναι εξαιρετικά προβληματική, υπάρχουν πληθώρα νόμοι, κακογραμμένοι γεμάτοι αντιφάσεις, ασάφειες και άσχετες τροπολογίες κι αυτό έχει σοβαρές συνέπειες στην ίδια την δημοκρατία. Ήδη από το 1997 η Ευρωπαϊκή Ένωση με την Συνθήκη του Άμστερνταμ επέβαλε την επονομαζόμενη «καλή νομοθέτηση», την υποχρέωση δηλαδή στα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για την βελτίωση της ποιότητας της νομοθέτησης. Η Ελλάδα από το 2000 επεδίωξε να ακολουθήσει τις εξελίξεις, παρεμβαίνοντας σε διάφορα επίπεδα, με στόχο τη σύγκλιση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ στο συγκεκριμένο ζήτημα (www.dianeosis.org).

Με τον νόμο 4622/2019 *επιχειρείται μια σημαντική τομή στην λειτουργία του ελληνικού κράτους, καθώς συστηματοποιείται και κωδικοποιείται σε ένα ενιαίο νομοθέτημα το σύνολο των διατάξεων που διέπουν την οργάνωση, την λειτουργία και τη διαφάνεια της Κυβέρνησης, των Κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης (Αιτιολογική Έκθεση).*

Πριν φτάσουμε στην ψήφιση του παραπάνω νόμου, πληθώρα νομοθετήματα είχαν θεσπιστεί και ψηφιστεί και αφορούσαν την βελτίωση της ποιότητας των νομοθετημάτων, ενδεικτικά παρακάτω θα αναφέρουμε ορισμένα από αυτά :

- Νόμος 4048/2012, «Βελτίωση της ποιότητας των νομοθετημάτων και κανονιστικών ρυθμίσεων για της ρυθμιστικής λειτουργίας του κράτους».
- Νόμος 4109/2013, «Διατάξεις για την Γενική Γραμματεία Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου».
- Νόμος 4369/2016, «Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, βαθμολογική διάρθρωση θέσεων, συστήματα αξιολόγησης, προαγωγών και επιλογής προϊσταμένων (διαφάνεια-αξιοκρατία και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης) και άλλες διατάξεις».

- Νόμος 4320/2015, «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών Οργάνων και λοιπές διατάξεις».
- Νόμος 3448/2006 «Προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, ρυθμίσεις θεμάτων Εισαγωγικού Διαγωνισμού Ε.Σ.Δ.Δ.Α και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 4305/2014 (Α' 237) «Ανοιχτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με το νόμο 4622/2019 θεσμοθετήθηκαν κανόνες δικαίου, για την εξασφάλιση της διαφάνειας και της αμεροληψίας της δράσης της δημόσιας διοίκησης. Επιπλέον επιδιώκεται η επίλυση του προβλήματος πολυνομίας αλλά και των αντικρουόμενων κανόνων δικαίου οι οποίοι δύνανται να οδηγήσουν στην καταστρατήγηση του κράτους δικαίου. Επιπρόσθετα θεσμοθετήθηκαν κανόνες καλής νομοθέτησης και κωδικοποιήθηκε η νομοθεσία για την αντιμετώπιση των φαινομένων διαφθοράς.

Με την εφαρμογή του συγκεκριμένου νόμου έμμεσα επηρεάζεται το σύνολο των Ελλήνων πολιτών διότι οι διατάξεις του επηρεάζουν τη διάρθρωση των κρατικών δομών και των δημόσιων υπηρεσιών. Το κυριότερο που προκύπτει όμως από το νόμο αυτό είναι η καθολικότητα των διατάξεων που ρυθμίζουν τα θέματα διαφάνειας των δράσεων της δημόσιας διοίκησης και τον έλεγχο αυτών από τη νεοϊδρυθείσα Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στο γεγονός ότι οι διατάξεις του συγκεκριμένου νομοσχεδίου, αλλά και το σύνολο των οργανωτικών λειτουργικών και επιχειρησιακών χαρακτηριστικών της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, βασίστηκαν στο πρότυπο καταξιωμένων διεθνών αντίστοιχων φορέων και επιπλέον πηγάζουν από ενδελεχή καταγραφή και ανάλυση των ίδιων των αδυναμιών που υπήρχαν όσον αφορά στην καταπολέμηση της διαφθοράς και στην ενίσχυση της ακεραιότητας.

Μελετώντας το νόμο 4622/2019 όπως παρουσιάζεται υπάρχουν πολλά θετικά στοιχεία που μπορούμε να εντοπίσουμε, όπως η βελτίωση και ο εξ ορθολογισμός του τρόπου άσκησης της εκτελεστικής εξουσίας, η οργάνωση της λειτουργίας της, η οργάνωση της δημόσιας διοίκησης, η θέσπιση κανόνων δικαίου για τη διαφάνεια και αμεροληψία των

δράσεων της διοίκησης, η επίλυση του προβλήματος της πολυνομίας, καθώς θεσμοθετούνται κανόνες καλής νομοθέτησης και κωδικοποίησης της νομοθεσίας κ.λπ.

Εκ του αποτελέσματος όμως, ο συγκεκριμένος νόμος κατά την άποψη μου, δεν απέδωσε τα προσδοκόμενα, καθώς εστιάζει σχεδόν εξολοκλήρου στην κυβέρνηση, στα κυβερνητικά όργανα και στη λειτουργία τους με μια πολύ μικρή γενική αναφορά (τριών άρθρων) στην οργάνωση της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, που είναι και ο κατεξοχήν αρμόδιος φορέας, που θα υλοποιήσει και θα εφαρμόσει στο πλαίσιο της έννομης τάξης, τη νομοθεσία και τις αποφάσεις των κυβερνητικών οργάνων.

Πριν ιδρυθεί η Εθνική Αρχή Διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση υπήρχαν πληθώρα ελεγκτικών σωμάτων και μηχανισμών διοικητικού ελέγχου και συνεπώς υπήρχε μια δαιδαλώδης διοικητική νομοθεσία που δημιουργούσε σύγχυση αρμοδιοτήτων και ασάφεια σχετικά με το πλέγμα των ελεγκτικών μηχανισμών.

Απαραίτητη λοιπόν κρίθηκε η ενοποίηση των ελεγκτικών σωμάτων ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του ελέγχου να μειωθεί το κόστος αλλά και ο χρόνος διενέργειας του ελέγχου και να αναβαθμιστεί σε μεγάλο βαθμό η ποιότητα του ελέγχου.

Η κεντρική ιδέα για τη σύσταση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ήταν να υπαχθούν όλα τα ελεγκτικά σώματα σε ένα ενιαίο ανεξάρτητο από την κυβέρνηση φορέα, ώστε να μπορούν να επιτελέσουν την αποστολή τους στο μέγιστο βαθμό. Με τη σύσταση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας υιοθετήθηκαν βέλτιστες πρακτικές και ενσωματώθηκαν σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο με τη δημιουργία ενός κοινού ελεγκτικού σώματος.

Στόχος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας είναι να αξιοποιηθεί η οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης, να ακολουθηθούν οι κανόνες δικαίου όσον αφορά στην κωδικοποίηση των νόμων και στην ορθή νομοθέτηση τους, να καταπολεμηθεί η διαφθορά και να γίνει πιο ορθολογική αξιοποίηση του υπάρχοντος ανθρώπινου δυναμικού ώστε να επικαλυφθούν όλες οι ανάγκες στον δημόσιο τομέα.

Η σύσταση και λειτουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας έχει ως στόχο τη διατήρηση της αρχής της αμεροληψίας και της διαφάνειας της διοίκησης και συνεπώς επηρεάζει όλες τις οικονομικές και κοινωνικές ομάδες της Ελληνικής κοινωνίας δηλαδή όλους τους Έλληνες πολίτες.

Προτεραιότητα και στόχος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας είναι να κινητοποιήσει όλες τις δυνάμεις του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα ώστε να υλοποιηθεί η διαρθρωτική αλλαγή που είναι απαραίτητη ώστε να παταχθεί η διαφθορά στην Ελληνική κοινωνία και

επιπλέον να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη και το κύρος του ελληνικού κράτους με σκοπό την προσέλκυση επενδύσεων στην Ελλάδα.

Η ίδρυση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και η συγχώνευση σ' αυτήν, της πληθώρας των ελεγκτικών σωμάτων που είχαν δημιουργηθεί τα τελευταία 25 χρόνια, υπήρξε σύμφωνα με την προσωπική μου άποψη, πολύ σωστή και καινοτόμος σαν ιδέα. Τα θετικά στοιχεία που μπορούμε να αναγνωρίσουμε σ' αυτό το νέο εγχείρημα είναι ότι η νέα Αρχή θα αποτελέσει φορέα ανεξάρτητο από την κυβέρνηση, η επιλογή της ηγεσίας της θα γίνεται κατόπιν διαδικασιών προκηρύξεων, θα επιλυθεί το πρόβλημα του κατακερματισμού των ελεγκτικών φορέων και της επικάλυψης αρμοδιοτήτων κατά τη διάρκεια των ελέγχων, οι έλεγχοι θα διενεργούνται σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα και τέλος η Αρχή θα έχει τον απόλυτο ελεγκτικό και αποφασιστικό ρόλο στο πεδίο καταπολέμησης της διαφθοράς.

Στα αρνητικά μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ο τελικός διορισμός της ηγεσίας της Αρχής είναι και πάλι επιλογή της εκάστοτε κυβέρνησης, με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται σε θέματα ανεξαρτησίας. Η ΕΑΔ θα έπρεπε να είναι Συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη Αρχή, ώστε να αποφεύγεται ο παρεμβατισμός της εκάστοτε κυβέρνησης. Στα αρνητικά επίσης της Αρχής πρέπει να αναφέρουμε και το πολύ μεγάλο εύρος του ελέγχου, που ως αποτέλεσμα θα έχει να μην μπορεί να ανταπεξέλθει στο τεράστιο αυτό έργο και όπως εξήγγειλε η ίδια η Αρχή δεν θα ασχολείται με μικρής και ήσσονος σημασίας υποθέσεις, οι οποίες και θα καταλήγουν στο αρχείο.

Εν κατακλείδι, οι ρυθμίσεις του νομού 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: οργάνωση λειτουργία και διαφάνεια της κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης», είχαν ως στόχο τη βελτίωση και τον εξορθολογισμό του τρόπου άσκησης της εκτελεστικής εξουσίας, ώστε αυτή να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες προκλήσεις της κοινωνίας αλλά και τις ανάγκες του συνόλου των πολιτών και των επιχειρήσεων.

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

NΟΜΟΙ

ΔΝΖ/1912

N. 517/1914

N. 1418/1984

N. 1419/1984

N. 1622/1986

N. 1735/1987

N. 1892/1990

N. 2218/1994

N. 2229/1994

N. 2477/1997

N. 2671/1998

N. 2576/1998

N. 2671/1998

N. 2920/2001

N. 2940/2001

N. 2955/2001

N. 3204/2003

N. 3252/2004

N. 3448/2006

N. 3852/2010

N. 3861/2010

N. 4048/2012

N. 4109/2013

N. 4152/2013

N. 4305/2014

N. 4320/2015

N. 4356/2015

N. 4369/2016

N. 4530/2018

N. 4622/2019

N. 4635/2019

N. 4637/2019

N. 4829/2021

ΠΡΟΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΝΟΜΩΝ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

ΒΔ 3/1833

ΠΔ 278/2002

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚ 883/2013

ΑΠΟΦΑΣΗ Ε.Σ. 11^{ης} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2013

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ 443/2000 ΣΤΕ

ΑΠΟΦΑΣΗ 2231/2018 ΣΤΕ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ακριβοπούλου Μ.Χ, Ανθόπουλος Χ, (2015). Εισαγωγή στο Δίκαιο και στους Συνταγματικούς Θεσμούς. Αθήνα: Εκδόσεις Κάλλιπος.

Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιαχείριση και διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση.- Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Αθήνα: Εκδ. Σάκκουλα,

Καζαντζής, Χ. (2006). Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος: Μια συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων. Πειραιάς: Εκδόσεις Business Plus Α.Ε.

Κοντόγιωργα- Θεοχαρόπουλου, Δ., (1982). Δίκαιο Διοικητικής Οργάνωσης του Κράτους, Θεμελιώδεις Έννοιες. Αθήνα: Εκδ. Σάκκουλα.

Κοντόγιωργα – Θεοχαροπούλου Δ., Ο θεσμός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και η Διοικητική Οργάνωση του Κράτους, ΕΝΑΕ, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και Κράτος, Αθήνα - Κομοτηνή εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 2000

Κτιστάκη, Ν.Σ, (2014). Εισαγωγή στη Δημόσια Διοίκηση. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

- Λύτρας, Σ., (1993). Η οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης (Νομική Θεώρηση). Αθήνα: Εκδ. Σάκκουλα.
- Μακροδημήτρης Α Λιβεράκος, Π. (επιμ), (1999) Αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση: Η πρόκληση της αναδιάρθρωσης. Τοπική Αυτοδιοίκηση – Αποκέντρωση 6: 1-52
- Μακροδημήτρης, Α., (2004). Προσέγγιση στη Θεωρία των Οργανώσεων. Αθήνα: Εκδ: Καστανιώτη.
- Μαρκαντωνάτου Α., (2005). Δημόσια Διοίκηση και Συλλογικά Όργανα. Αθήνα: Εκδ. Σάκκουλα.
- Μαρία Β. Μαρκαντωνάτου 2009 Το Κράτος και το Μονοπώλιο της Βίας (Θεωρήσεις και Μεταβολές), Εκδ. Παπαζήση Αθήνα 2009 Διαθέσιμο στο <https://www.academia.edu/>
- Μπαμπαλιούτας Λ., (2007). Το Σύγχρονο Θεσμικό πλαίσιο της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Αθήνα: Εκδ. Σάκκουλα.
- Μπέσιλα - Βήκα, Ε., (2011). Τοπική Αυτοδιοίκηση. Αθήνα: Εκδ. Σάκκουλα.
- Μπέσιλα - Μακρίδη, Α., (2020). Έλεγχος Διοίκησης, Τόμος, 2, 2^η έκδοση. Αθήνα: Εκδ. Σάκκουλα.
- Παναγόπουλος, Θ., (1988). Συστήματα Διοικητικής Οργάνωσης στη χώρας μας, ΕΔΔΔ.
- Παπαχατζής, Γ., (1983). Σύστημα του ισχύοντος στην Ελλάδα Διοικητικού Δικαίου.
- Πρεβεζάνου, Κ., (2001). Η διάσταση του πραγματικού και του αναμενόμενου στις συμπεριφορές και στάσεις των δημοσίων υπαλλήλων, Από το 1995 στο 2005. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση.
- Πετράκος Γ, Ψυχάρης Γ (2004) Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα. Εκδόσεις Κριτική Αθήνα
- Α. Πετρίδης 2022, «Η Αρχή της Αυτοδιάθεσης των Λαών. Διεθνές Δίκαιο και Δημιουργία Κρατών» Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στις Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις (αναφέρεται στο Παπαδοπούλου, 2015, σ. 14)

Σπυρόπουλος, Κ.Φ., (1999). Η ερμηνεία του Συντάγματος: Εφαρμογή ή υπέρβαση της παραδοσιακής μεθοδολογίας του δικαίου. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας.

Σπυρόπουλος, Κ.Φ., (2006). Εισαγωγή στο Συνταγματικό Δίκαιο. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας.

Σπυρόπουλος, Κ.Φ., (2018). Συνταγματικό Δίκαιο. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας.

Τόχος, Α., (2010). Διοικητική Επιστήμη. Αθήνα: Εκδ. Σάκκουλα.

Τσάτσος, Δ. Θ. (1993). Συνταγματικό Δίκαιο, τόμ. Β΄, Οργάνωση και λειτουργία της πολιτείας. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας.

Φυτράκης, Ε., 2010. Τα ελεγκτικά σώματα της διοίκησης, Θεωρία-Νομοθεσία Νομολογία. Νομική Βιβλιοθήκη.

ΠΗΓΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ - ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://www.greeklaws.com/pubs/uploads/3130.pdf>

<https://www.prevedourou.gr/> Ευγενία Β. Πρεβεδούρου Διαδικτυακό μάθημα 24.03.2020

<https://www.prevedourou.gr/> Ευγενία Β. Πρεβεδούρου Γενικό Διοικητικό Δίκαιο: Η έννοια της δημόσιας διοίκησης Posted on 27/02/2022

<http://www.dpa.gr/>

www.ekdd.gr

<https://www.forin.gr/laws>

<https://www.gedd.gr/index.php?action=home>

<https://www.gov.gr>

<http://www.moh.gov.gr/articles/swma-epithewrhtwn-yphresiwn-ygeias-s-e-y-y>

<https://www.lawspot.gr>

www.mohaw.gr

<https://www.nomoi.info>

www.seedd.gr

web.archive.org

<http://www.yme.gr/index.php?tid=444>

<http://www.yme.gr/index.php?tid=525>

<https://www.offlinepost.gr/2022/06/30/poso-anexarthth-einai-sthn-pragmatikotita-h-ethnikh-arxh-diafaneias/> By Λαμπρινή Μπάντου 30 Ιουνίου, 2022

<https://aead.gr/nta/apostoli-kai-armodiotites>

https://antifraud-knowledge-centre.ec.europa.eu/library-good-practices-and-case-studies/good-practices/nta-complaint-management-and-control-system_el

<https://www.syntagmawatch.gr/trending-issues/einai-anagkaia-i-ethniki-archi-diafaneias/>

<http://www.adjjustice.gr/webcenter/portal/ste/ypiresies/nomologies;jsessionid>